

Omställningsstöd för riksdagsledamöter

Sammanfattning

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens framställning 2012/13:RS7 Omställningsstöd för riksdagsledamöter samt tio motionsyrkanden som väckts med anledning av framställningen.

Utskottet ställer sig i huvudsak bakom riksdagsstyrelsens förslag till ett nytt system för stöd till avgångna riksdagsledamöter inför övergången till yrkeslivet. Systemet består av ett omställningsstöd i vilket ingår dels ett stöd för övergång till yrkesverksamhet, dels ett därtill anknutet ekonomiskt stöd.

Stödet för övergång till yrkeslivet som erbjuds f.d. riksdagsledamöter ska, i likhet med det stöd som erbjuds på den övriga arbetsmarknaden, kunna bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Riksdagsförvaltningen ska ansvara för att den tidigare ledamoten får ett sådant stöd. Det närmare innehållet i stödet för övergång till arbetslivet ska regleras i avtal som Riksdagsförvaltningen träffar med anordnare.

Alla tidigare ledamöter som tar emot det erbjudna stödet ska på begäran lämna uppgifter till Riksdagsförvaltningen om vilka åtgärder de vidtagit för att återgå till yrkeslivet. Stödåtgärderna är skattefria.

Till stödet för övergång till yrkesverksamhet knyts två ekonomiska stödformer: dels ett generellt och kortvarigt ekonomiskt omställningsstöd liknande avgångsersättning på arbetsmarknaden, dels ett förlängt ekonomiskt omställningsstöd som ska kunna lämnas till äldre personer som varit riksdagsledamöter i minst åtta år. Den sistnämnda ersättningen är väsentligt lägre än det generella ekonomiska omställningsstödet och ska efter ansökan kunna lämnas för ett år i taget om det vid prövningen bedöms finnas särskilda skäl för det.

Till förmånssystemet knyts regler om minskning eller indragning av förmånen (jämkning) under vissa förutsättningar i syfte att upprätthålla principen om att systemet syftar till att stödja den enskildes övergång till förvärvslivet.

De hittillsvarande reglerna om inkomstgaranti kommer, med vissa justeringar, att gälla vid avgång från riksdagen för riksdagsledamöter som valts in eller trätt in som ersättare före riksdagsvalet 2014. Dessa regler kom-

mer också att gälla för en riksdagsledamot som tidigare tillhört riksdagen men som väljs in vid valet 2014 eller träder in senare under förutsättning att ledamoten före återinträdet har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut. Alla övriga ledamöter ska i stället omfattas av det nya systemet. En ny jämningsregel kommer att gälla enligt både det nya och det gamla systemet, men undantag kommer att göras för en tidigare ledamot som vid lagens ikraftträdande tar emot en inkomstgaranti som då alltiämt löper.

Utskottet avstyrker, främst med hänsyn till Lagrådets påpekanden om oklarheter i förslaget, riksdagsstyrelsens förslag om direkt verkställbarhet enligt utsökningsbalken av ett beslut om återbetalning eller jämkning. Den i dag gällande ordningen i detta avseende kommer således att bestå. Det innebär att om behov uppstår av att utverka en exekutionstitel får talan väckas i domstol om förpliktande att betala det aktuella kravet eller ansökan göras hos Kronofogdemyndigheten om betalningsföreläggande.

Ändringsförslagen medför en del följdändringar i andra författningar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2014.

I betänkandet finns fyra reservationer (MP, C, SD, V och KD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Framställningens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
Reducering av ekonomiskt omställningsstöd	13
Jämkning av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd	17
Verkställighet m.m.	20
Övergångsfrågor	23
Lagförslagen i övrigt m.m.	27
Finansieringsfrågor	30
Reservationer	31
1. Reducering av ekonomiskt omställningsstöd, punkt 1 (V)	31
2. Övergångsfrågor, punkt 5 (MP, C, SD, V)	31
3. Övergångsfrågor, punkt 5 (KD)	32
4. Finansieringsfrågor, punkt 10 (KD)	33
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	34
Framställningen	34
Följdmotionerna	34
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	36
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	57
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas lagförslag	81
<i>Bilaga 5</i>	
Reservanternas lagförslag	82
<i>Bilaga 6</i>	
Lagrådsyttrande som begärts av utskottet	83

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Reducering av ekonomiskt omställningsstöd

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 a kap. 12 och 13 §§. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del och avslår motion 2012/13:K7 yrkande 3.

Reservation 1 (V)

2. Jämkning av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 16 § och 13 a kap. 15. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del.

3. Verkställighet m.m.

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 25 § och 13 a kap. 28. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del.

4. Ränta

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 26 § och 13 a kap. 29 §. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del.

5. Övergångsfrågor

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 1 §, 13 a kap. 1 § samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del och avslår motionerna 2012/13:K6 yrkande 2, 2012/13:K7 yrkandena 1 och 2, 2012/13:K8 yrkandena 1 och 2, 2012/13:K9 yrkandena 1 och 2 samt 2012/13:K10.

Reservation 2 (MP, C, SD, V)

Reservation 3 (KD)

6. Ändring i riksdagsordningens huvudbestämmelser

Riksdagen antar i den ordning som anges i 8 kap. 17 § första stycket andra meningen regeringsformen utskottets i bilaga 3 som förslag 5 intagna förslag till lag om ändring i riksdagsordningen i de delar det avser huvudbestämmelserna. Därmed bifaller riksdagen framställning 2012/13:RS7 punkt 5 i denna del.

7. Ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 5 intagna förslag till lag om ändring i riksdagsordningen i de delar det avser tilläggsbestämmelser. Därmed bifaller riksdagen framställning 2012/13:RS7 punkt 5 i denna del.

8. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i den mån det inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan, som förslag 2 intagna förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229), som förslag 3 intagna förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), som förslag 4 intagna förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt som förslag 6 intagna förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2012/13:RS7 punkterna 1 i denna del, 2–4 och 6.

9. Vissa ytterligare ändringar i ersättningslagen

Riksdagen antar utskottets framlagda förslag i bilaga 3 till lag om ändring i 13 kap. 15, 20 och 27 §§ lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

10. Finansieringsfrågor

Riksdagen avslår motion 2012/13:K6 yrkande 1.

Reservation 4 (KD)

Stockholm den 24 september 2013

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V) och Lena Sommestad (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens framställning 2012/13:RS7 Omställningsstöd för riksdagsledamöter. Styrelsens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Styrelsens lagförslag finns i bilaga 2.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 16 november 2011 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att dels lämna förslag till åtgärder som syftar till att underlätta för ledamöter som har lämnat uppdraget i riksdagen att övergå till yrkesverksamhet, dels genomföra en översyn av reglerna för inkomstgaranti för riksdagens ledamöter. Kommittén antog namnet Villkorskommittén.

Villkorskommittén presenterade den 30 januari 2013 sina förslag i betänkandet 2012/13:URF1 Omställningsstöd för riksdagsledamöter. Betänkandet har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Riksdagsförvaltningen (dnr. 1136-2012/13).

Med anledning av framställningen har fem motioner väckts. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Utskottet beslutade den 18 juni 2013 att inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) och förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lagrådets yttrande finns i bilaga 6.

Framställningens huvudsakliga innehåll

I framställningen föreslår riksdagsstyrelsen ett nytt system för stöd till avgångna riksdagsledamöter inför övergången till yrkeslivet. Systemet består av ett omställningsstöd i vilket ingår dels ett stöd för övergång till yrkesverksamhet, dels ett därtill anknutet ekonomiskt stöd.

Stödet för övergång till yrkeslivet som erbjuds f.d. riksdagsledamöter bör, i likhet med det stöd som erbjuds på den övriga arbetsmarknaden, kunna bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Riksdagsförvaltningen ska ansvara för att den tidigare ledamoten får ett sådant stöd. Det närmare innehållet i stödet för övergång till arbetslivet ska regleras i avtal som Riksdagsförvaltningen träffar med anordnarna.

Alla tidigare ledamöter som tar emot det erbjudna stödet ska på begäran lämna uppgifter till Riksdagsförvaltningen om vilka åtgärder de vidtagit för att återgå till yrkeslivet. Stödåtgärderna är skattefria.

Till stödet för övergång till yrkesverksamhet knyts två ekonomiska stödformer: dels ett generellt och kortvarigt ekonomiskt omställningsstöd liknande avgångsersättning på arbetsmarknaden, dels ett förlängt ekonomiskt

omställningsstöd som ska kunna lämnas till äldre personer som varit riksdagsledamöter i minst åtta år. Den sistnämnda ersättningen är väsentligt lägre än det generella ekonomiska omställningsstödet och ska efter ansökan kunna lämnas för ett år i taget om det vid prövningen bedöms finnas särskilda skäl för det.

Till förmånssystemet knyts regler om minskning eller indragning av förmånen (jämkning) under vissa förutsättningar i syfte att upprätthålla principen om att systemet syftar till att stödja den enskildes övergång till förvärvslivet.

De nya bestämmelserna om stöd för övergång till förvärvsarbete och ekonomiskt omställningsstöd placeras i ett nytt kapitel, 13 a kap., i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Bestämmelserna ska tillämpas på de ledamöter som för första gången valts in i riksdagen i samband med valet 2014 eller senare. De nya bestämmelserna ska även tillämpas på den tidigare ledamot som, efter ett uppehåll från riksdagen, väljs vid det valet eller vid senare val. Detta gäller dock inte den som före återinträdet fått ett beslut om inkomstgaranti som fortfarande löper. Bestämmelserna om erbjudande av stöd för övergång till förvärvsarbete, uppgiftsskyldighet och jämkning ska dock gälla även ledamöter som valts in i riksdagen före valet 2014.

Ändringsförslagen medför en del följdändringar i andra författningar.

Kostnaderna för administration av de föreslagna ekonomiska omställningsstöden bedöms bli betydligt lägre än för inkomstgarantin. Styrelsen bedömer att kostnaderna för omställningsåtgärderna ryms inom den ram som motsvarar den nu pågående försöksverksamheten. Vissa kostnader för administration av stödet tillkommer dock.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2014.

Utskottets överväganden

Inledning

Gällande bestämmelser om inkomstgaranti

Bestämmelserna om inkomstgaranti och efterlevandeskydd finns i 13 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Huvuddragen i bestämmelserna är följande.

Syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet för en avgående ledamot i den omställningssituation som uppstår när han eller hon lämnar riksdagen. Garantin är inte avsedd som en varaktig försörjning (13 kap. 1 §).

En ledamot som lämnar riksdagen före 65 års ålder efter minst tre års sammanhängande tjänstgöring har rätt till inkomstgaranti, dock inte för den tid då ledamoten får ålderspension eller sjukpension enligt ersättningslagen (13 kap. 2 §).

Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen eller sjukfrånvaro begränsar inte rätten till inkomstgaranti (13 kap. 3 §).

Inkomstgarantin betalas ut längst till dess ledamoten fyller 65 år. Om ledamoten åter tar plats i riksdagen upphör garantin så länge uppdraget varar (13 kap. 4 §).

För den som har tjänstgjort en sammanlagd tid som är kortare än sex hela år gäller inkomstgarantin ett år. Om riksdagsledamoten vid avgången har en sammanlagd tid av minst sex år gäller inkomstgarantin

- 1) i längst två år om ledamoten inte har uppnått 40 års ålder
- 2) i längst fem år om ledamoten har uppnått 40 men inte 50 års ålder
- 3) längst till ingången av den månad då ledamoten fyller 65 år om han eller hon har uppnått 50 års ålder (13 kap. 5 §).

För de första fem åren jämföras inkomstgarantin med inkomst av anställning. Därefter är den inte pensionsgrundande. Inkomstgarantin grundar inte rätt till jobbskatteavdrag vid inkomstbeskattningen (13 kap. 6 §).

Enligt en s.k. dispensregel får tidsbegränsad inkomstgaranti förlängas med högst ett år om det finns särskilda skäl. Garantin kan då bestämmas till ett lägre belopp. Särskilda skäl kan vara att en ledamot efter garantitidens utgång har kommit i försörjningssvårigheter som har samband med frånvaron från arbetsmarknaden. Ett annat skäl kan vara sjukdom. Enligt en tillämpningsföreskrift till bestämmelsen (RFS 2006:6) ska man vid bedömningen ta hänsyn till garantitagarens förvärvs- och kapitalinkomster samt förmögenhetsförhållanden (se förs. 1987/88:123, bet. 1987/88:KU42) (13 kap. 7 § med tillämpningsföreskrifter).

En ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:1259) får beviljas inkomstgaranti. Sådan ersättning minskar inkomstgarantin med motsvarande belopp (13 kap. 8 och 12 §§).

Inkomstgaranti betalas med ett månadsbelopp som beräknas på ett s.k. garantiunderlag. I garantiunderlaget ingår ledamotsarvodet, tilläggsarvoden och vissa fasta arvoden enligt lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Detta gäller under de första fem garantiåren. Därefter beräknas inkomstgarantin enbart på det ledamotsarvode som betalas ut vid avgångstillfället (13 kap. 9 §).

Underlaget för garantin utgörs i princip av det arvode ledamoten har vid avgångstillfället. Första året får alla 80 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 40 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp. Storleken på garantin är efter det första garantiåret relaterad till ledamotens sammanlagda tid i riksdagen. För ledamöter som har tjänstgjort under en sammanlagd tid av minst sex år är inkomstgarantin 33 procent av garantiunderlaget. Som mest uppgår garantin till 66 procent av garantiunderlaget, och det efter tolv års tjänstgöring (13 kap. 10 §).

Inkomstgarantin är värdesäkrad genom att den fastställda inkomstgarantin knyts till det prisbasbelopp som gäller för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta (13 kap. 11 §).

Inkomstgarantin minskas med inkomster från vissa andra inkomstkällor (s.k. samordning), nämligen pensionsgrundande inkomster, inkomster av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige, delpension enligt kollektivavtal, pension eller livränta och andra kontanta förmåner på grund av annan anställning eller uppdrag. Härvid finns också vissa särskilda ytterligare samordningsregler som bl.a. gäller f.d. riksdagsledamöter som också har varit kommunalt förtroendevalda. Vid samordningen görs en minskning av den sammanlagda tillkommande inkomsten med motsvarande procentandel som gäller garantiunderlaget för varje särskilt fall. Dock finns ett fribelopp motsvarande ett prisbasbelopp per år eller en tolfedel därav per kalendermånad (13 kap. 13 § med tillämpningsföreskrifter och 14 § med tillämpningsföreskrifter; om samordningen finns ytterligare regler i 13 kap. 15 §).

Inkomstgarantin får om det är skäligt jämkas. Jämkning innebär att det beslutas att garantitagaren inte har rätt till inkomstgaranti eller att utbetalningen ska minskas eller helt upphöra. Detta gäller i fyra olika fall, nämligen om en garantitagare:

- 1) förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,
 - 2) redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
- avsättning till periodiseringsfond,

- avsättning till upphovsmannakonto,
- avsättning till expansionsfond,
- eget pensionssparande,
- underskott av annan verksamhetsgren,

3) redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4) har dömts för brott som medfört att garantitagaren skilts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skilts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen (13 kap. 16 §).

Vidare finns bestämmelser om efterlevandeskydd som betalas till arvsberättigade barn som inte fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till mer än en ettårig inkomstgaranti. En efterlevande make eller därmed jämställd till f.d. ledamot kan efter särskild prövning erhålla ett efterlevandeskydd. Riksdagsförvaltningen gör då en skälighetsprövning av den efterlevande makens försörjningssituation. Efterlevandeskydd motsvarar ett prisbasbelopp per år (13 kap. 17–21 §§).

Närmare om det föreslagna omställningsstödet

Riksdagsstyrelsen föreslår att de nya bestämmelserna om stöd för övergång till förvärvsarbete och ekonomiskt omställningsstöd placeras i ett nytt kapitel, 13 a kap., i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagsledamöter (ersättningslagen). Huvuddragen i förslaget är följande.

Den som lämnar ledamotsuppdraget och som inte har fyllt 65 år ska erbjudas ett stöd för att övergå till förvärvsarbete (13 a kap. 2 § ersättningslagen). Stödet bör, i likhet med det stöd som erbjuds på den övriga arbetsmarknaden, kunna bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Riksdagsförvaltningen föreslås ansvara för att den tidigare ledamoten får ett sådant stöd. Innehållet i stödet för övergång till arbetslivet bör regleras i avtal som Riksdagsförvaltningen träffar med anordnarna.

Till stödet för övergång till yrkesverksamhet knyts två ekonomiska stödformer, dels ett generellt och kortvarigt ekonomiskt omställningsstöd liknande avgångsersättning på arbetsmarknaden, dels ett förlängt ekonomiskt omställningsstöd som ska kunna lämnas till äldre personer som har varit riksdagsledamöter i minst åtta år.

Det generella ekonomiska omställningsstödet ska enligt förslaget (13 a kap. 4 §) betalas till den som tidigare varit ledamot av riksdagen

- i tre månader, om mandatet har utövats under en sammanhängande tid om minst ett år,
- i sex månader, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst två år,

- i ett år, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst fyra år eller
- i två år, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst åtta år.

Om den som tar emot ekonomiskt omställningsstöd återinträder i riksdagen föreslås att utbetalningarna avbryts. När han eller hon återigen lämnar riksdagen bör den föreslagna ordningen gälla i tillämpliga delar (13 a kap. 8 §).

Det ekonomiska omställningsstödet föreslås uppgå till 85 procent av ledamotsarvodet och ska vara pensionsgrundande. Stödet värdesäkras inte och ger inte rätt till jobbskatteavdrag.

Riksdagsstyrelsen föreslår vidare (13 a kap. 5 §) att den som har tagit emot ekonomiskt omställningsstöd från avgången efter ansökan får beviljas ytterligare stöd under ett år i taget (förlängt ekonomiskt omställningsstöd) om

- ledamoten under avgångsåret hade fyllt minst 55 år,
- mandatet vid avgången hade utövats under en sammanlagd tid om minst åtta år och
- särskilda skäl föreligger.

Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger ska enligt förslaget avseende fästas vid

- om och hur den tidigare ledamoten har nyttjat de stödåtgärder som erbjudits eller vilka åtgärder han eller hon annars har vidtagit för att söka övergå till förvärvsarbete samt
- den tidigare ledamotens personliga och ekonomiska förhållanden.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd får även beviljas då endast särskilda skäl föreligger. I sådana fall får stödet beviljas i högst ett år.

Det förlängda ekonomiska stödet uppgår till högst 45 procent av ledamotsarvodet och är liksom ålderspension inte pensionsgrundande. Stödet värdesäkras men ger inte rätt till jobbskatteavdrag. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd får inte beviljas för längre tid än fram t.o.m. den månad som föregår 65-årsdagen (13 a kap. 7 §).

När det gäller frågan om vilka slags inkomster som ska innebära att det ekonomiska omställningsstödet minskas föreslår riksdagsstyrelsen inte någon skillnad i förhållande till vad som gäller för inkomstgarantin (13 a kap. 11–12 §§ jämfört med 13 kap. 12, 12 a och 13 §§). Vidare föreslås att årsinkomster under ett prisbasbelopp inte heller i det nya systemet bör medföra reducering av ekonomiskt omställningsstöd. Till skillnad från vad som gäller för inkomstgarantin föreslås minskningen av de ekonomiska avgångsförmånerna dock ske krona för krona (se 13 a kap. 13 § och 13 kap. 14 §).

Riksdagsstyrelsen föreslår att de nuvarande jämningsgrunderna ska gälla även i det nya systemet (13 a kap. 15 §). Dessutom föreslår styrelsen att en ny jämningsregel införs i såväl det gamla som det nya systemet (13 a kap. 15 § andra stycket jämfört med 13 kap. 16 § andra stycket). Enligt den nya regeln bör jämkning också få beslutas i fråga om ekonomiskt omställningsstöd som gäller i mer än ett år om den som tar emot förmånen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av om jämkning ska ske ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som lämnas vid avgången.

Efterlevandeskydd föreslås även i det nya systemet betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp (13 a kap. 19 §). Styrelsen föreslår att skyddet i det nya systemet betalas under högst två år (13 a kap. 18 §).

Riksdagsstyrelsen föreslår att de nya bestämmelserna om stöd för övergång till förvärvsarbete och ekonomiskt omställningsstöd träder i kraft den 1 maj 2014 och tillämpas på de ledamöter som för första gången väljs in i riksdagen i samband med valet 2014 eller senare. Styrelsen föreslår också att de nya bestämmelserna även tillämpas på den tidigare ledamot som efter ett uppehåll från riksdagen väljs vid det valet eller vid senare val. Detta gäller dock inte den som före återinträdet fått ett beslut om inkomstgaranti som fortfarande löper. För den som valts in i riksdagen före valet 2014 eller som dessförinnan inträtt som ersättare föreslås att det nuvarande systemet gäller (13 a kap. 1 a §, 13 kap. 1 § samt punkten 3 i övergångsbestämmelserna). Bestämmelserna om erbjudande av stöd för övergång till förvärvsarbete, uppgiftsskyldighet, jämkning och beslutsfattandet föreslås gälla även ledamöter som valts in i riksdagen före valet 2014.

I det följande behandlar utskottet närmare de delar av förslaget som aktualiseras i motioner samt genom Lagrådets yttrande.

Reducering av ekonomiskt omställningsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller, med ett par smärre ändringar, riksdagsstyrelsens förslag som innebär att de inkomster som minskar inkomstgarantin även ska minska det ekonomiska omställningsstödet. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande i frågan.

Jämför reservation 1 (V).

Gällande rätt

I 13 kap. 13 § ersättningslagen finns bestämmelser om att inkomstgarantin, utöver sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken samt arvode och övergångsersättning enligt vissa bestämmelser som gäller för Europaparlamentet, ska minskas med följande inkomster:

- 1) inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,
- 2) sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,
- 3) delpension enligt kollektivavtal,
- 4) pension och livränta i andra fall än som avses i 12 §,
- 5) andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.

Av 13 kap. 14 § ersättningslagen följer att de inkomster som anges i 13 kap. 13 § påverkar inkomstgarantin i samma utsträckning som garantin betalas ut i förhållande till garantiunderlaget. För den som exempelvis har rätt till inkomstgaranti med 55 procent av garantiunderlaget minskas garantin med 55 procent av inkomsten. Härvid räknas dock endast inkomster som överstiger ett prisbasbelopp per år. Denna begränsning brukar kallas fribelopp.

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår (s. 53 f.) att de inkomster som reducerar inkomstgarantin även ska reducera det ekonomiska omställningsstödet. Årsinkomster under ett prisbasbelopp ska enligt förslaget inte medföra reduktion av ekonomiskt omställningsstöd. Förslaget innebär vidare att hela inkomsten – oavsett med vilken nivå förmånen betalas ut – ska leda till avräkning. Minskningen av de ekonomiska avgångsförmånerna föreslås alltså ske krona för krona. Bestämmelserna förs enligt förslaget in i 13 a kap. 11–14 §§ ersättningslagen.

När det gäller frågan om vilka slags inkomster som ska reducera det ekonomiska omställningsstödet ansluter sig riksdagsstyrelsen till Villkorskommitténs resonemang.

Enligt kommittén kan det i vissa fall framstå som stötande att kapitalinkomster eller förmögenhet inte reducerar de ekonomiska avgångsförmånerna. Att betala ut avgångsförmåner till den som uppenbarligen saknar behov av förmånen kan undergräva legitimiteten i regelverket.

Kommittén redovisar i vilken utsträckning kapitalinkomster och förmögenhet påverkar jämförbara förmåner såsom bistånd enligt socialtjänstlagen, studiemedel, äldreomsorgsstöd, bostadstillägg och förmåner av omställningskaraktär. Kartläggningen visar enligt kommittén att ekonomiska avgångsförmåner som regel inte påverkas av kapitalinkomster eller

förmögenhet. Jämförelsen med andra avgångsförmåner talar därför för att kapitalinkomster och förmögenhet inte regelmässigt ska inverka på avgångsförmånernas storlek. Samtidigt kan en sådan jämförelse enligt kommittén inte tillmätas självständig betydelse. Reglerna för avgångsförmåner för riksledamöter måste utformas utifrån de speciella förutsättningar som gäller. Särskilt viktigt är att regelverkets legitimitet kräver att systemet framstår som rimligt.

Kommittén redovisar flera invändningar mot att låta kapitalinkomster och förmögenhet omfattas av samordningen. Det kan ifrågasättas om det finns behov av sådan samordning mot bakgrund av hur de nya avgångsförmånerna är utformade och den nya jämningsgrund som föreslås. Risker för överutnyttjande kommer att kunna minimeras. Det ekonomiska omställningsstöd som börjar betalas vid avgången är begränsat i fråga om den tid som det kan betalas. Under det andra året med ekonomiskt omställningsstöd upprätthålls kravet på aktivitet genom en skärpt jämningsregel. Kapitalinkomster och förmögenhet ska beaktas vid prövningen av om stödet ska förlängas. Detta ligger i linje med vad som i allmänhet gäller i fråga om behovsprövade förmåner. I de sistnämnda fallen finns det alltså inget behov alls av att också inom ramen för den samordning som sker i samband med utbetalningen beakta kapitalinkomster och förmögenhet.

Vidare finns det enligt kommittén flera komplikationer med en ordning där förmögenhet inverkar på förmånerna. Förmögenhet utgörs inte sällan av ett låst kapital, t.ex. en bostad eller en skogsfastighet. Frågan är om det ska krävas att den som vill ha förmånen först säljer en sådan tillgång. Man kan i detta sammanhang också fråga sig om det verkligen är rimligt att exempelvis en försäljning av en bostad – som under ett år har medfört en hög realisationsvinst – ska inverka på den typ av förmån som nu är i fråga. Detta innebär att det skulle krävas undantagsregler för vissa typer av förmögenheter och kapitalinkomster. Ett sådant regelverk riskerar dock att bli svårt att tillämpa, vilket kan leda till långa handläggningstider.

Sammanfattningsvis gör kommittén bedömningen att behovet av att låta kapitalinkomster eller förmögenhet inverka på det ekonomiska omställningsstödet redan från avgången inte är tillräckligt starkt för att motivera en sådan ordning.

Motionen

I motion 2012/13:K7 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) föreslås i yrkande 3 att det ekonomiska omställningsstödet även bör minskas med kapitalinkomster. Detta bör ske genom att förslaget till 13 a kap. 12 § i ersättningslagen tillförs en ny punkt enligt följande: ”5. Inkomst av kapital”.

Lagrådet

Lagrådet föreslår att ordet ”eller” i förslaget till 13 a kap. 12 § punkten 4 ersättningslagen ersätts med ”och”. Vidare föreslår Lagrådet att vad som anges i 13 a kap. 13 § placeras som ett andra stycke i 12 § och ges följande formulering: ”Minskningen ska ske med den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp”. Detta föranleder att orden ”på sätt som framgår av 13 §” ska strykas i 12 § samt att de efterföljande paragraferna ska omnumreras. Motsvarande ändringar bör genomföras i 13 kap., anför Lagrådet.

Utskottets ställningstagande

I motionen begärs att även kapitalinkomster ska innebära att det ekonomiska omställningsstödet minskas. Utskottet har viss förståelse för motionärernas ståndpunkt. Som Villkorskommittén anför kan det i vissa fall framstå som stötande att kapitalinkomster eller förmögenhet inte minskar det ekonomiska omställningsstödet. Att betala ut stöd till den som uppenbarligen saknar behov av stödet kan undergräva legitimiteten i regelverket. Emellertid finns det som kommittén redovisar flera invändningar mot att låta kapitalinkomster och förmögenhet minska det ekonomiska omställningsstödet. Utskottet ställer sig bakom kommitténs resonemang i denna del och vill dessutom särskilt framhålla vad kommittén anför om att omställningsstödet utformning och den nya jämningsregeln innebär att risken för överutnyttjande kommer att kunna minimeras. Som kommittén anför är det ekonomiska omställningsstöd som börjar betalas vid avgången begränsat i fråga om den tid som det kan betalas. När det gäller omställningsstöd som gäller i mer än ett år upprätthålls kravet på aktivitet med den nya jämningsregeln. Det förhåller sig också så att kapitalinkomster och förmögenhet ska beaktas vid prövningen av om stödet ska förlängas. Sammanfattningsvis anser utskottet således inte att kapitalinkomster ska innebära att ekonomiskt omställningsstöd minskas redan från avgången. Motion 2012/13: K7 (V) yrkande 3 avstyrks med det anförda.

När det gäller Lagrådets synpunkter instämmer utskottet i vad Lagrådet anför om att ordet ”eller” i förslaget till 13 a kap. 12 § punkten 4 ersättningslagen bör ersättas med ”och”. Utskottet anser vidare att orden ”enligt 4 och 5 §§” bör strykas i förslaget till 13 a kap. 13 § ersättningslagen.

Utskottet kan också ställa sig bakom vad Lagrådet anför om att vad som anges i förslaget till 13 a kap. 13 § ersättningslagen bör placeras i ett andra stycke i 12 § samt att motsvarande ändringar bör genomföras i 13 kap. Emellertid innebär de föreslagna ändringarna, förutom omnumreringar av efterföljande paragrafer i de aktuella kapitlen, även konsekvensändringar i andra lagar. Utskottet är inte berett att inom ramen för detta ärende föreslå sådana ändringar utan dessa bör lämpligen kunna göras i ett bredare sammanhang.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet förslagen till 13 a kap. 12 och 13 §§ ersättningslagen med de ändringar som angetts ovan.

Jämkning av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller, med några språkliga ändringar, riksdagsstyrelsens förslag som innebär att de nuvarande jämkningsgrunderna kompletteras med en ny jämkningsregel. Jämkning ska således även få beslutas i fråga om inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd som gäller i mer än ett år om den som tar emot förmånen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av om jämkning ska ske ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som lämnas vid avgången.

Gällande rätt

Enligt 13 kap. 16 § ersättningslagen får Riksdagens arvodesnämnd, om det är skäligt, besluta att rätt till inkomstgaranti inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra om en garantitagare

- 1) förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,
- 2) redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
 - avsättning till periodiseringsfond,
 - avsättning till upphovsmannakonto,
 - avsättning till expansionsfond,
 - eget pensionssparande,
 - underskott av annan verksamhetsgren,
- 3) redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller
- 4) dömts för brott som medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Framställningen

Riksdagsstyrelsen föreslår (s. 57) att de nuvarande jämningsgrunderna ska kompletteras med en ny jämningsregel. Jämning bör således även få beslutas i fråga om inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd som gäller i mer än ett år om den som tar emot förmånen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av om jämning ska ske ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som lämnas vid avgången. Bestämmelserna förs enligt förslaget in i 13 kap. 16 § andra stycket och 13 a kap. 15 § ersättningslagen.

Lagrådet

Lagrådet föreslår att första stycket i förslaget till 13 kap. 16 § och första stycket i förslaget till 13 a kap. 15 § ersättningslagen ges en något annorlunda språklig utformning. Lagrådet föreslår också att andra styckets andra mening i 13 a kap. 15 § omformuleras i analogi med motsvarande mening i förslagens 13 kap 16 §.

Lagrådet anför vidare att den nya jämningsregeln endast gäller dem som har fått en inkomstgaranti som gäller mer än ett år, och att avsikten synes vara att skärpa kravet på aktivitet fr.o.m. det andra året då en sådan garanti tas emot. Förhållandena under det första året ska alltså inte kunna ligga till grund för jämning enligt detta stycke. Att så är fallet framgår inte av den föreslagna lagtexten, och förhållandet förtjänar åtminstone att uppmärksammas i utskottets betänkande.

Övergångsfrågor

När det gäller övergångsregler för den nya jämningsregeln hänvisas till avsnittet Övergångsfrågor nedan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de språkliga ändringar som Lagrådet föreslagit beträffande 13 kap. 16 § och 13 a kap. 15 § ersättningslagen.

Den nya jämningsregeln föreslås gälla endast dem som har fått inkomstgaranti eller ekonomiskt omställningsstöd som gäller mer än ett år. Bakgrunden härtill är att behovet av att kunna ingripa med jämning gör sig gällande med varierande styrka beroende på under hur lång tid förmånen betalas ut. Som Villkorskommittén anförde beträffande omställningsstödet kan det inte gärna hävdas att det strider mot syftet med förmånerna att ta emot dem under högst ett år utan att anlita stödet i fråga (2012/13:URF1 s. 124). Samma resonemang kan enligt utskottet föras när det gäller inkomstgarantin. Något tydligt behov av en jämningsregel som gäller dessa fall finns alltså inte. Det förtjänar dock att framhållas att även den som får

inkomstgaranti eller ekonomiskt omställningsstöd under högst ett år omfattas – liksom andra förmånstagare – av den rapporteringsskyldighet som enligt förslaget ska föras in i 13 kap. 1 c § och 13 a kap. 3 § ersättningslagen.

Lagrådet anför, när det gäller 13 kap. 16 § ersättningslagen, att den föreslagna jämkningsregeln i andra stycket endast gäller dem som har fått en inkomstgaranti som gäller mer än ett år, och att avsikten synes vara att skärpa kravet på aktivitet fr.o.m. det andra året då en sådan garanti tas emot. Lagrådet hänvisar till referatet av Villkorskommitténs övervägande på s. 55 i framställningen. Förhållandena under det första året ska alltså inte kunna ligga till grund för jämkning enligt den nya jämkningsregeln, anför Lagrådet. Detta förhållande förtjänar enligt Lagrådet åtminstone att uppmärksammas i betänkandet.

Utskottet vill för sin del framhålla följande. Villkorskommittén uttalade i samband med sitt resonemang om vilka slags inkomster som ska reducera det ekonomiska omställningsstödet att ”under det andra året med ekonomiskt omställningsstöd upprätthålls kravet på aktivitet genom en skärpt jämkningsregel” (2012/13:URF1 s. 120). Detta refereras i framställningen på s. 55. Utskottet är emellertid inte berett att härav dra slutsatsen att – när det gäller den som fått inkomstgaranti eller för den delen ekonomiskt omställningsstöd som gäller mer än ett år – förhållandena under det första året inte ska kunna ligga till grund för jämkning enligt den nya jämkningsregeln. Utskottet vill i detta sammanhang hänvisa till att Villkorskommittén, i det avsnitt som rör jämkning av ekonomiska förmåner, uttalat att det bör kunna krävas att förmånstagaren under hela förmånsperioden tar del av omställningsstödet eller på annat sätt vidtar aktiva åtgärder för att hitta ett förvärvsarbete (2012/13:URF1 s. 124). Utskottet delar kommitténs uppfattning. När det gäller jämkning av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd som gäller i mer än ett år är det således utskottets uppfattning att det bör kunna krävas att mottagaren under hela förmånsperioden tar del av omställningsstödet eller på annat sätt vidtar aktiva åtgärder för att hitta ett förvärvsarbete.

Utskottet tillstyrker sammanfattningsvis förslagen till 13 kap. 16 § och 13 a kap. 15 § ersättningslagen med de ovan nämnda språkliga ändringarna. När det gäller frågan om en övergångsbestämmelse för den nya jämkningsregeln hänvisas till avsnittet Övergångsfrågor nedan.

Verkställighet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller riksdagsstyrelsens förslag om att avräkning inte får ske förrän beslutet vunnit laga kraft. Förslaget om en regel om direkt verkställbarhet av beslut om återbetalning av inkomstgaranti och ekonomiskt omställningsstöd införs inte. Riksdagen bifaller, med en redaktionell ändring, riksdagsstyrelsens förslag om att ränta ska tas ut på jämningsbelopp som inte betalas i tid.

Gällande rätt

Riksdagsförvaltningen fattar beslut om rätt till inkomstgaranti (13 kap. 2 §). För att inkomstgarantin ska betalas ut krävs det en ansökan från garantitagaren. Ansökan görs hos Statens tjänstepensionsverk (SPV) som sköter administrationen av inkomstgarantin (13 kap. 22 §). När en ansökan har lämnats till SPV görs en beräkning av hur stort belopp som ska betalas ut. I februari året efter garantiåret ska en årsuppgift lämnas till SPV för avstämning av garantin. Av 13 kap. 25 § ersättningslagen följer att om inkomstgaranti har betalats ut med ett för högt belopp ska garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

I 13 kap. 26 § ersättningslagen stadgas att om inkomstgaranti har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning framställts, ska garantitagaren betala ränta för tid därefter till dess betalning sker. Räntan ska bestämmas efter den räntesats som anges i räntelagen (1975:635). Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Framställningen

I framställningen föreslås att 13 kap. 25 § ersättningslagen bl.a. ska kompletteras med en bestämmelse som innebär att om det inte är lämpligt att minska kommande utbetalningar får beslutet verkställas enligt utsökningsbalken. Vidare föreslås att avräkning eller verkställighet inte får ske förrän beslutet vunnit laga kraft. En motsvarande reglering föreslås i 13 a kap. 28 § ersättningslagen.

I framställningen föreslås också att en regel införs i 13 kap. 26 § ersättningslagen som innebär att dröjsmålsränta ska tas ut på jämningsbelopp som inte betalas i tid. En motsvarande reglering föreslås i 13 a kap. 29 § ersättningslagen.

Lagrådet

Lagrådet anför att krav på återbetalning torde kunna uppkomma i olika typer av situationer. Det kan t.ex. gälla ett beslut om jämkning. Sådana beslut fattas av Riksdagens arvodesnämnd. I ett sådant fall finns det alltså ett beslut som kan läggas till grund för indrivning. Återbetalning blir emellertid även aktuell vid den avstämning som Statens tjänstepensionsverk (SPV) gör årligen när andra inkomster och förmåner ska avräknas från de belopp som betalats till ledamoten. Det har vid föredragningen upplysts att de återkrav som denna avräkning ger upphov till sköts av SPV som ett led i verkets administrativa och praktiska hantering med stöd av överenskomsten med Riksdagsförvaltningen. På samma sätt torde rena misstagsbetalningar och liknande hanteras. I dessa situationer är det oklart om det alls fattas några beslut och om det finns något författningsstöd för hanteringen.

Lagrådet erinrar om att när Lagrådet år 2002 yttrade sig över lagförslagen i riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS3 ifrågasatte Lagrådet om överföringen av arbetsuppgifter genom avtal mellan Riksdagsförvaltningen och SPV var förenlig med de principer som ligger till grund för fördelningen av kompetens mellan myndigheter. Konstitutionsutskottet ansåg emellertid att detta kunde accepteras (2002/03:KU14).

Lagrådet anför vidare att det under föredragningen upplysts att den nuvarande ordningen där SPV sköter den administrativa hanteringen av avgångsförmånerna inte orsakat några problem. Den tveksamhet som Lagrådet gav uttryck för år 2002 kvarstår dock. Om man dessutom, som nu föreslås, gör besluten direkt verkställbara, ställer det betydligt större krav på lagstiftningen. Det är inte acceptabelt att enbart ett krav på återbetalning från SPV, dessutom med oklart lagstöd, ska kunna ligga till grund för indrivning.

Enligt Lagrådet framstår det som oklart om det finns något behov av en reglering som innebär att ett krav, om det inte betalas, ska kunna läggas till grund för verkställighet. Vidare anför Lagrådet att det under föredragningen i Lagrådet upplysts att det i praktiken aldrig varit aktuellt att utverka en exekutionstitel för att kunna driva in ett för högt utbetalt belopp. Lagrådet vill därför starkt ifrågasätta om det är motiverat att genomföra den delen av förslaget. Om det ändå ska genomföras behöver lagtexten ändras i flera hänseenden. Det måste framgå vilka beslut som avses, vilken eller vilka myndigheter som fattar dessa beslut och vilket författningsstöd som finns för besluten. Det bör också klaras ut hur den bedömning ska gå till som förutses ske av om det inte är ”lämpligt” att minska kommande utbetalningar. I författningskommentaren talas det, i stället för ”lämpligt”, om fall där det inte är ”möjligt” att räkna av kravet. Lagtexten och författningskommentaren bör på denna punkt under alla omständigheter synkroniseras.

Lagrådet föreslår vidare att orden ”med ett visst belopp” i förslaget till 13 kap. 25 § första stycket och förslaget till 13 a kap 28 § första stycket ersättningslagen stryks.

Lagrådet påpekar också att enligt 13 a kap. 28 § tredje stycket i förslaget får ett återkrav efterges helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Samma regel finns redan i dag i 13 kap. 25 § sista meningen. Det bör emellertid, på samma sätt som anförts ovan, klaras ut hur dessa beslut ska fattas, anför Lagrådet.

Lagrådet påpekar slutligen att uttrycket ”dröjsmålsränta” inte förekommer i räntelagen (1975:635). I stället bör en hänvisning till 6 § räntelagen göras i 13 kap. 26 § och 13 a kap. 29 § ersättningslagen. Lagrådet föreslår också några redaktionella ändringar i paragraferna. Liksom beträffande 13 kap. 25 § bör det dessutom klaras ut hur besluten om eftergift ska fattas.

Utskottets ställningstagande

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att 13 kap. 25 § och 13 a kap. 28 § ersättningslagen bl.a. ska kompletteras med en bestämmelse som innebär att om det inte är lämpligt att minska kommande utbetalningar får beslutet verkställas enligt utsökningsbalken. Beslutet ska alltså utgöra en exekutionstitel som kan läggas till grund för indrivning utan att det väcks någon talan i domstol om förpliktande att betala det aktuella kravet eller ansöks om betalningsföreläggande. Utskottet har förståelse för att det kan finnas praktiska fördelar med en sådan ordning. I likhet med Lagrådet anser utskottet emellertid att det inte står klart om det finns något behov av en sådan reglering. Utskottet delar vidare Lagrådets uppfattning att den föreslagna regleringen innehåller en rad oklarheter. Starka skäl talar således emot att införa den föreslagna bestämmelsen. Utskottet avstyrker därför förslagen till 13 kap. 25 § första stycket sista meningen, 13 a kap. 28 första stycket sista meningen samt föreslår att orden ”eller verkställighet” i paragrafernas andra stycke stryks. Den i dag gällande ordningen kommer således att bestå. Det innebär att om behov uppstår av att utverka en exekutionstitel får talan väckas i domstol om förpliktande att betala det aktuella kravet eller ansökan göras hos Kronofogdemyndigheten om betalningsföreläggande.

Utskottet tillstyrker i övrigt förslagen till 13 kap. 25 § och 13 a kap. 28, med den ändringen att orden ”med ett visst belopp” i första styckena i respektive paragraf stryks.

När det härfter gäller vad Lagrådet anför om eftergift av återkrav och ränta konstaterar utskottet att denna reglering funnits sedan 2003 (riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS3, bet. 2002/03:KU14, rskr. 2002/03:91–92). Utskottet uttalade i det sammanhanget att ett överlämnande av myndighetsuppgifter på det sätt som föreslogs inte borde vara något reguljärt sätt att ordna offentliga förvaltningsuppgifter, men att det å andra sidan inte kunde anses uteslutet av konstitutionella skäl (bet. 2002/03:KU14 s. 11–12). Med hänsyn till de särskilda förhållanden som talade för att den föreslagna överlåtelsen skulle komma till stånd ansåg utskottet att den kunde accepteras. Utskottet, som konstaterar att den aktuella regleringen inte synes ha gett upphov till några problem, vidhåller denna uppfattning. Utskot-

tet instämmer med vad Lagrådet anför om att en hänvisning till 6 § räntelagen bör göras i förslagen till 13 kap. 26 § och 13 a kap. 29 § ersättningslagen samt att uttrycket dröjsmålsränta inte bör användas. Utskottet ställer sig också bakom de ändringar av redaktionell art som Lagrådet föreslagit. Paragraferna tillstyrks med dessa ändringar.

Övergångsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller, med några redaktionella ändringar och tillägg, riksdagsstyrelsens förslag. Förslaget innebär att de hittillsvarande reglerna om inkomstgaranti, med vissa justeringar, kommer att gälla vid avgång från riksdagen för riksdagsledamöter som valts in eller trätt in som ersättare före riksdagsvalet 2014. Dessa regler kommer också att gälla för en riksdagsledamot som tidigare tillhört riksdagen men som väljs in vid valet 2014 eller träder in senare under förutsättning att ledamoten före återinträdet har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut. Alla övriga ledamöter ska omfattas av det nya systemet. Den nya jämningsregeln kommer att gälla enligt både det nya och gamla systemet, men undantag kommer att göras för en tidigare ledamot som vid lagens ikraftträdande tar emot en inkomstgaranti som då alltjämt löper. Lagändringarna träder i kraft den 1 maj 2014. Riksdagen avslår motioner i frågan.

Jämför reservationerna 2 (MP, C, SD, V) och 3 (KD).

Framställningen

Riksdagsstyrelsen anför (s. 63 f.) att villkoren för ledamotsuppdraget bör vara kända vid den tidpunkt då en person tar ställning till en eventuell kandidatur för ett uppdrag som riksdagsledamot. Ledamoten har, som också kommittén framhåller, ett berättigat intresse av att förutsättningarna för uppdraget i huvudsak inte ändras under uppdragstiden. Vidare är det viktigt att det finns en förutsebarhet i fråga om ledamotsuppdragets villkor så att väl lämpade personer känner sig motiverade att ta på sig uppdraget som riksdagsledamot.

I framställningen föreslås att de nya bestämmelserna om stöd för övergång till förvärvsarbete och ekonomiskt omställningsstöd placeras i ett nytt kapitel, 13 a kap., i ersättningslagen. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 maj 2014 och tillämpas på de ledamöter som för första gången väljs in i riksdagen i samband med valet 2014 eller senare.

Styrelsen anför vidare att de nya bestämmelserna även bör tillämpas på den tidigare ledamot som efter ett uppehåll från riksdagen väljs vid det valet eller vid senare val. Detta gäller dock inte den som före återinträdet fått ett beslut om inkomstgaranti som fortfarande löper.

För den som valts in i riksdagen före valet 2014 eller som dessförinnan inträtt som ersättare bör enligt styrelsen det nuvarande systemet gälla.

Bestämmelserna om erbjudande av stöd för övergång till förvärvsarbete, uppgiftsskyldighet, jämkning och beslutsfattande bör enligt styrelsen gälla även ledamöter som valts in i riksdagen före valet 2014.

Av framställningens referat av Villkorskommitténs förslag (s. 64) framgår att kommittén ansåg att de ledamöter som lämnat riksdagen förelagens ikraftträdande och som redan har fått ett beslut om inkomstgaranti som fortfarande löper inte bör omfattas av den nya jämningsregeln.

När det gäller den lagtekniska lösningen föreslår riksdagsstyrelsen att det i en inledande bestämmelse i 13 a kap. ersättningslagen anges att bestämmelserna i det kapitlet gäller för de ledamöter som för första gången väljs in i riksdagen genom valet 2014 eller som inträder senare i riksdagen. Vidare föreslås en inledande bestämmelse i 13 kap. ersättningslagen enligt vilken bestämmelserna i det kapitlet gäller de ledamöter som har valts in i riksdagen eller har inträtt som ersättare före valet 2014. Det föreslås också en övergångsbestämmelse enligt vilken bestämmelserna i 13 a kap. även ska tillämpas på den som varit ledamot av riksdagen före valet 2014 om han eller hon tidigare haft rätt till inkomstgaranti och garantitiden löpt ut. Det föreslås inte någon övergångsbestämmelse när det gäller den nya jämningsregeln.

Motionerna

I motion 2012/13:K9 av Peter Eriksson och Mehmet Kaplan (MP) yrkande 1, partimotion 2012/13:K8 av Anders W Jonsson m.fl. (C) yrkande 1 och kommittémotion 2012/13:K7 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkande 2 begärs att 13 kap. 1 § förslaget till lag om ändring i ersättningslagen ändras på så sätt att sista meningen får följande lydelse: ”Bestämmelserna gäller de ledamöter som har lämnat riksdagen före valet 2014.”

Vidare begärs i motionerna 2012/13:K9 yrkande 2, 2012/13:K8 yrkande 2 och 2012/13:K7 yrkande 1 att 13 a kap. 1 § förslaget till lag om ändring i ersättningslagen ändras på så sätt att sista meningen får följande lydelse: ”Bestämmelserna gäller för de ledamöter som väljs in i riksdagen genom valet 2014 eller som inträder senare i riksdagen.”

I motion 2012/13:K10 av Björn Söder (SD) begärs att de nya reglerna för omställningsstödet ska omfatta alla som blir invalda eller omvalda i riksdagsvalet 2014 i enlighet med vad som anförts i motionen. Motionären anför att alla som väljer att kandidera och blir invalda eller omvalda i riks-

dagen bör lyda under de nya bestämmelserna som gäller efter valet 2014. Det står då varje nuvarande ledamot fritt att välja att inte kandidera och därmed lyda under de bestämmelser som gällde när ledamoten blev invald.

I partimotion 2012/13:K6 av Emma Henriksson m.fl. (KD) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att riksdagsstyrelsen snarast ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att den nya ordningen för omställningsstöd ska vara tillämplig på alla ledamöter som väljs in 2014, oavsett om de väljs för första gången eller inte.

Lagrådet

Lagrådet anför att avsikten med förslaget synes vara att de hittillsvarande reglerna om inkomstgaranti med vissa nu föreslagna justeringar ska gälla, vid avgång från riksdagen, för riksdagsledamöter som valts in eller trätt in som ersättare före riksdagsvalet år 2014. De hittillsvarande reglerna ska också gälla för en riksdagsledamot som tidigare tillhört riksdagen men som väljs in vid valet år 2014 eller träder in senare under förutsättning att ledamoten före återinträdet har fått ett beslut om inkomstgaranti som vid återinträdet alltså löper. Alla övriga riksdagsledamöter ska i stället omfattas av det nya systemet med ekonomiskt omställningsstöd som regleras i det föreslagna 13 a kap.

Lagrådet anför vidare att den nya jämningsregel som införs i både 13 kap. och det nya 13 a kap., för det fall en ledamot inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete, enligt riksdagsstyrelsens överväganden och förslag (s. 64) inte ska gälla för en tidigare ledamot som vid lagens ikraftträdande tar emot en inkomstgaranti som då alltså löper.

För att undvika dubbelreglering eller oklarhet om vilka bestämmelser som ska tillämpas bör det sagda återspeglas i lagtexten, vilket inte är fallet i det remitterade förslaget. Det är inte en god ordning att, som föreslås, låta tillämpningsområdet för *nya* lagbestämmelser delvis regleras i en övergångsbestämmelse, anför Lagrådet.

Lagrådet föreslår att 13 kap. 1 § ersättningslagen får följande lydelse:

I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare före valet till riksdagen år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 16 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

Lagrådet föreslår vidare att 13 a kap. 1 § fjärde stycket ersättningslagen får följande lydelse:

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som inte omfattas av bestämmelserna i 13 kap.

Slutligen föreslår Lagrådet, som en konsekvens av förslaget i fråga om 13 kap. 1 § ersättningslagen, att punkten 3 i övergångsbestämmelserna stryks.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i vad Villkorskommittén uttalar om att systemet med inkomstgaranti inte i praktiken kommit att fylla funktionen av ett ekonomiskt stöd vid omställning (se 2012/13:URF1 s. 128). Denna brist kan inverka negativt på regelverkets legitimitet. Det kan därför på goda grunder hävdas att det nya regelverket bör omfatta även de nu invalda ledamöterna och det utan begränsningar. Utskottet har således förståelse för de argument som framförs i motionerna.

Mot detta måste emellertid vägas att de som nu är ledamöter av riksdagen har åtagit sig uppdraget utifrån de förutsättningar som gällde vid inträdet. Som riksdagsstyrelsen anför bör villkoren för ledamotsuppdraget vara kända vid den tidpunkt då personen tar ställning till en eventuell kandidatur för ett uppdrag som riksdagsledamot. Ledamoten har ett berättigat intresse av att förutsättningarna för uppdraget inte ändras under uppdragstiden. Det är också viktigt att det finns en förutsebarhet i fråga om ledamotsuppdragets villkor så att väl lämpade personer känner sig motiverade att ta på sig uppdraget som riksdagsledamot. Utskottet gör samma bedömning som Villkorskommittén och riksdagsstyrelsen, nämligen att skillnaderna mellan det nuvarande systemet och det som föreslås är så betydande att det inte kan komma i fråga att låta det nya systemet fullt ut ersätta det nuvarande för dem som redan är invalda och det oavsett om de kandiderar i valet 2014 eller inte.

De hittillsvarande reglerna om inkomstgaranti bör, med vissa justeringar, gälla vid avgång från riksdagen för riksdagsledamöter som valts in eller trätt in som ersättare före riksdagsvalet 2014. Dessa regler ska också gälla för en riksdagsledamot som tidigare tillhört riksdagen men som väljs in vid valet 2014 eller träder in senare under förutsättning att ledamoten före återinträdet har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut. Alla övriga ledamöter ska omfattas av det nya systemet med ekonomiskt omställningsstöd som regleras i det föreslagna 13 a kap.

Som framgår ovan föreslås en ny jämningsregel som innebär att jämning kan ske om en ledamot inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Den nya regeln bör gälla både enligt det nya och det gamla systemet. Dock bör undantag göras för en tidigare ledamot som vid lagens ikraftträdande tar emot en inkomstgaranti som då alltjämt löper.

Lagändringarna bör, som riksdagsstyrelsen föreslagit, träda i kraft den 1 maj 2014.

Lagtexten bör utformas enligt Lagrådets förslag.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet riksdagsstyrelsens förslag till 13 kap 1 §, 13 a kap. 1 § och ikraftträdande- och övergångsbestämmelser med de ändringar som följer av Lagrådets förslag. Motionerna 2012/13:K6 (KD) yrkande 2, 2012/13:K7 (V) yrkandena 1 och 2, 2012/13:K8 (C) yrkandena 1 och 2, 2012/13:K9 (MP) yrkandena 1 och 2 och 2012/13:K10 (SD) avstyrks.

Lagförslagen i övrigt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller, med ett antal mindre ändringar, riksdagsstyrelsens förslag i övrigt till ändring i ersättningslagen. Riksdagen bifaller utskottets förslag till vissa ytterligare redaktionella ändringar i ersättningslagen. Riksdagen bifaller, med en mindre ändring, riksdagsstyrelsens förslag till ändringar i inkomstskattelagen, offentlighets- och sekretesslagen, lagen med instruktion för Riksdagsförvaltningen, riksdagsordningen och lagen med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd.

Framställningen

Som framgår ovan under avsnittet Inledning innebär riksdagsstyrelsens förslag, i de delar som inte närmare berörs i motioner eller Lagrådets yttrande, bl.a. att två ekonomiska stödformer knyts till stödet för övergång till yrkesverksamhet: dels ett generellt och kortvarigt ekonomiskt omställningsstöd liknande avgångsersättning på arbetsmarknaden, dels ett förlängt ekonomiskt omställningsstöd som ska kunna lämnas till äldre personer som varit riksdagsledamöter i minst åtta år. Den sistnämnda ersättningen är väsentligt lägre än det generella ekonomiska omställningsstödet och ska efter ansökan kunna lämnas för ett år i taget om det vid prövningen bedöms finnas särskilda skäl för det. Riksdagsstyrelsen föreslår också regler om handläggningen av ärenden om ekonomiskt omställningsstöd samt om överklagande. Av bestämmelserna framgår att beslut om ekonomiska avgångsförmåner numera ska fattas av Riksdagens arvodesnämnd och inte av Riksdagsförvaltningen samt att arvodesnämndens beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut som Riksdagsförvaltningen fattar i ärenden om stödåtgärder för omställning får inte överklagas.

Riksdagsstyrelsen föreslår att en bestämmelse införs i inkomstskattelagen (1999:1229) enligt vilken stödåtgärder för övergång till arbetslivet bör vara skattefria för den som tar emot erbjudandet. Styrelsen föreslår också att en bestämmelse införs i inkomstskattelagen om att ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti inte ska berättiga till jobbskatteavdrag. I ersättningslagen finns i dag en bestämmelse som anger att inkomstgaranti

inte ger rätt till jobbskatteavdrag. Den bestämmelsen ersätts enligt förslaget av en hänvisning till den nu aktuella bestämmelsen i inkomstskattelagen. I sak är det således inte fråga om någon förändring.

Riksdagskommittén föreslår vidare att en bestämmelse införs i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med innebörden att i ett ärende om omställningsstöd för den som har varit riksdagsledamot bör sekretess gälla för uppgifter om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden om det kan antas att den som uppgiften rör skulle lida skada eller men om uppgiften röjs.

I framställningen föreslås ett tillägg i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen där det framgår att Riksdagsförvaltningen ska ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete. Det föreslås också vissa följdändringar i riksdagsordningen och i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd.

Lagrådet

Förslagen till 13 kap. 20 § och 13 a kap. 19 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår att paragraferna får en annan språklig utformning.

Förslagen till 13 kap. 21 § och 13 a kap. 20 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår vissa språkliga och lagtekniska ändringar i andra och fjärde styckena i paragraferna.

Förslaget till 13 a kap. 1 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår att rubriken före paragrafen får lydelsen ”Tillämpningsområde och syfte”. Vidare föreslår Lagrådet vissa lagtekniska ändringar i paragrafens andra stycke. När det gäller Lagrådets förslag avseende bestämmelsens fjärde stycke hänvisas till avsnittet Övergångsfrågor ovan.

Förslagen till 13 a kap. 4 och 5 §§ ersättningslagen

Lagrådet föreslår att paragrafernas inledningar ändras språkligt. Vidare påpekar Lagrådet att begreppet ”mandatet har utövats” saknar motsvarighet i tidigare reglering och att det kan missförstås. Eftersom ingen skillnad avses i förhållande till de i 13 kap. använda uttrycken ”varit ledamot av riksdagen” eller ”med en sammanlagd (eller sammanhängande) tid i riksdagen” bör likartade uttryck användas. Lagrådet föreslår också att orden ”den tidigare” stryks i 5 § första stycket.

Förslaget till 13 a kap. 7 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår en språklig ändring i bestämmelsens inledning.

Förslagen till 13 a kap. 11–30 §§ ersättningslagen

Lagrådet anför att i flera av dessa paragrafer används uttrycket ”förmån” i olika former när det ekonomiska omställningsstödet avses. Lagrådet föreslår att uttrycket ”stöd” i olika former används i stället, i analogi med det uttryck som används om inkomstgaranti i 13 kap. Vidare förekommer här uttrycken ”förmånstagare” och ”den som tar emot förmånen”. Lagrådet föreslår att dessa ersätts med ”stödmottagare” respektive ”stödmottagaren”.

Förslaget till 13 a kap. 14 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår att sista ordet i 13 a kap. 14 §, ”jämkning”, byts ut mot ”justering”.

13 kap. 27 § ersättningslagen samt förslaget till 13 a kap. 30 § ersättningslagen

Lagrådet föreslår att förslaget till 13 a kap. 30 § andra stycket ges en något annorlunda språklig utformning. Vidare föreslår Lagrådet att 13 kap. 27 § formuleras efter mönster av 13 a kap. 30 §.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslagen till ändring i ersättningslagen med de ändringar som Lagrådet föreslår. Utskottet ställer sig också bakom vad Lagrådet föreslår när det gäller 13 kap. 20 och 27 §§ ersättningslagen, som dock inte är föremål för behandling i framställningen. Utskottet föreslår därför på eget initiativ en ändring i de bestämmelserna.

Utskottet föreslår härutöver några smärre språkliga ändringar i 13 kap. 7 §, 13 kap. 15 §, 13 kap. 18 § och 13 a kap. 5 § fjärde stycket ersättningslagen.

Utskottet tillstyrker förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förslaget till lag om ändring i (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen, förslaget till lag om ändring i riksdagsordningen och förslaget till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd.

Utskottet tillstyrker även förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229). I den nu gällande lydelsen av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen görs en hänvisning till 59 kap. 21 § socialförsäkringsbalken. Denna bestämmelse är emellertid upphävd och förslaget bör anpassas härtill.

Finansieringsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att utreda frågan om en ny finansieringsmodell.

Jämför reservation 4 (KD).

Nuvarande finansiering av inkomstgarantin

Den nuvarande inkomstgarantin belastar anslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m., utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Anslaget används därutöver bl.a. till arvoden och reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner, stöd till partigrupperna i riksdagen, bidrag till interparlamentariskt samarbete samt för klimatkompensation. För 2013 anvisade riksdagen 821 897 000 kronor till anslaget (proposition 2012/13:1, utgiftsområde 1, bet. 2012/13:KU1 s. 16–18, rskr. 80–81).

Motionen

I partimotion 2012/13:K6 av Emma Henriksson m.fl. (KD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om införandet av en ny finansieringsmodell för omställningsstödet och om att riksdagsstyrelsen ska låta utreda frågan och återkomma till riksdagen med ett förslag. Motionärerna hänvisar bl.a. till den finansieringsmodell som tillämpas i det franska parlamentet. Finansieringsmodellen innebär att de tjänstgörande ledamöterna betalar en månatlig avgift till en fond som finansierar ledamöternas omställning. En sådan modell motsvarar vad som gäller för övriga yrken på den svenska arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslaget att införa en ny finansieringsmodell för omställningsstödet. Motion 2012/13:K6 (KD) yrkande 1 avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Reducering av ekonomiskt omställningsstöd, punkt 1 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 a kap. 12 och 13 §§, med den ändringen att 13 a kap. 12 § ska ha den lydelse som framgår av bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:K7 yrkande 3 och bifaller delvis framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning är systemets legitimitet en grundläggande aspekt som noga måste beaktas. Det är angeläget att utbetalningar av avgångsförmåner inte görs till någon som saknar behov av en sådan förmån. Med hänsyn härtill anser jag att även kapitalinkomster borde ingå bland de inkomster som ska minska det ekonomiska omställningsstödet.

2. Övergångsfrågor, punkt 5 (MP, C, SD, V)

av Peter Eriksson (MP), Per-Ingvar Johnsson (C), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 1 §, 13 a kap. 1 § samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna, med den ändringen att 13 kap. 1 § och 13 a kap. 1 § ska ha den lydelse som framgår av bilaga 5. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:K7 yrkandena 1 och 2, 2012/13:K8 yrkan-

dena 1 och 2, 2012/13:K9 yrkandena 1 och 2 samt 2012/13:K10, bifaller delvis motion 2012/13:K6 yrkande 2 och avslår framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning bör samtliga invalda riksdagsledamöter fr.o.m. valet 2014 – oavsett om det för den enskilde ledamoten handlar om att bli nyvald eller omvald – omfattas av alla de villkor som riksdagsstyrelsen föreslår. Valet är den tidpunkt då riksdagsledamöternas förtroende att få representera folket omprövas. Det är därför lämpligt att nya villkor får gälla även för omvalda ledamöter. Tidigare ledamöter som vid lagens ikraftträdande har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte löpt ut bör dock inte omfattas av den nya jämningsregeln.

3. Övergångsfrågor, punkt 5 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 som förslag 1 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i de delar det avser 13 kap. 1 §, 13 a kap. 1 § och ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna samt tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen framställning 2012/13:RS7 punkt 1 i denna del och motion 2012/13:K6 yrkande 2 och bifaller delvis motionerna 2012/13:K7 yrkandena 1 och 2, 2012/13:K8 yrkandena 1 och 2, 2012/13:K9 yrkandena 1 och 2 samt 2012/13:K10.

Ställningstagande

Jag anser att de nya regler som föreslås om ekonomiskt omställningsstöd bör omfatta samtliga ledamöter som väljs in 2014, oavsett om ledamoten tidigare varit vald till riksdagen eller väljs för första gången. Varje ledamot söker väljarnas mandat för en kommande mandatperiod, och villkoren bör vara desamma oavsett om en ledamot tidigare sökt och fått mandat.

Tills vidare får den övergångsordning som riksdagsstyrelsen har föreslagit godtas, med de redaktionella ändringar och tillägg som utskottet föreslår. Riksdagsstyrelsen bör dock snarast ta fram ett lagförslag som innebär att den nya ordningen ska vara tillämplig på alla ledamöter som väljs in 2014, oavsett om de väljs för första gången eller inte.

4. Finansieringsfrågor, punkt 10 (KD)

av Tuve Skånberg (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:K6 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning bör ett nytt system för omställningsstöd i så hög utsträckning som möjligt motsvara det stöd som erbjuds på den övriga arbetsmarknaden. Jag vill i detta sammanhang lyfta fram den finansieringsmodell med avgifter som tillämpas av bl.a. det franska parlamentet. I den franska modellen betalar de tjänstgörande ledamöterna i Nationalförsamlingen en månatlig avgift till en fond som finansierar ledamöternas omställning efter sin tid i Nationalförsamlingen. En sådan modell motsvarar vad som gäller för övriga yrken på den svenska arbetsmarknaden. För att få a-kasseersättning erfordras att man betalt sin avgift till a-kassan. Det är rimligt att detsamma skulle gälla för ledamöterna i riksdagen. En sådan modell skulle enligt min uppfattning öka det svenska folkets förtroende för omställningssystemet och i förlängningen för riksdagen som institution.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2012/13:RS7 Omställningsstöd för riksdagsledamöter:

1. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.
2. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
3. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
4. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.
5. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
6. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd.

Följdmotionerna

2012/13:K6 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av en ny finansieringsmodell för omställningsstödet och om att styrelsen ska låta utreda frågan och återkomma till riksdagen med ett förslag i enlighet med det anförda.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att styrelsen snarast ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär att den nya ordningen för omställningsstöd ska vara tillämplig på alla ledamöter som väljs in 2014, oavsett om de väljs för första gången eller ej.

2012/13:K7 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

1. Riksdagen beslutar om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter 13a kap. 1 § sista meningen enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen beslutar om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter 13 kap. 1 § sista meningen enligt vad som anförs i motionen.

3. Riksdagen beslutar att 13a kap. 12 § i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter tillförs en ny punkt enligt vad som anförs i motionen.

2012/13:K8 av Anders W Jonsson m.fl. (C):

1. Riksdagen beslutar att lydelsen i 13 kap. 1 § sista stycket lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter förändras i enlighet med vad som framgår av motionen.
2. Riksdagen beslutar att lydelsen i 13 a kap. 1 § sista stycket lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ändras i enlighet med vad som framgår av motionen.

2012/13:K9 av Peter Eriksson och Mehmet Kaplan (båda MP):

1. Riksdagen antar 13 kap. 1 § sista stycket lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i den lydelse som framgår av motionen.
2. Riksdagen antar 13 a kap. 1 § sista stycket lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i den lydelse som framgår av motionen.

2012/13:K10 av Björn Söder (SD):

Riksdagen beslutar att de nya reglerna för omställningsstödet ska omfatta alla som blir invalda eller omvalda i riksdagsvalet 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065)
om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

dels att nuvarande 13 kap. 1 §¹ ska betecknas 13 kap. 1 a §,

dels att 13 kap. 2, 6–8, 16, 18, 21, 22, 24 b, 25 och 26 §§, 16 kap. 1 och 2 §§ samt rubriken närmast före 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 13 kap. 1, 1 b, 1 c och 24 d §§, en ny rubrik närmast före 13 kap. 1 b § samt ett nytt kapitel, 13 a kap., av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Syfte***13 kap.*****Tillämpningsområde och syfte******1 §***

I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd. Bestämmelserna gäller de ledamöter som har valts in i riksdagen eller har inträtt som ersättare före valet 2014.

Stödåtgärder för omställning***1 b §***

När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

1 c §

Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 1 b § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

¹ Senaste lydelse 2006:998.

2 §²

Riksdagsförvaltningen beslutar om rätt till inkomstgaranti. Rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör har den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen.

Rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör har den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen.

I sammanhängande tid i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Rätt till inkomstgaranti föreligger inte för tid då ledamoten får ålderspension eller sjukpension enligt denna lag.

6 §³

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken. *Inkomstgarantin ska inte utgöra arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).*

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att inkomstgaranti inte utgör arbetsinkomst.

7 §⁴

Om det finns särskilda skäl får *Riksdagsförvaltningen förlänga* den tid under vilken garantin gäller enligt 5 § första stycket och 5 § andra stycket 1 och 2 med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

Om det finns särskilda skäl får *förlängning ske* av den tid under vilken garantin gäller enligt 5 § första stycket och 5 § andra stycket 1 och 2 med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

8 §⁵

Riksdagsförvaltningen får bevilja inkomstgaranti till en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

Inkomstgaranti får *beviljas* en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

² Senaste lydelse 2009:1582.

³ Senaste lydelse 2010:1259.

⁴ Senaste lydelse 2011:749.

⁵ Senaste lydelse 2010:1259.

16 §⁶

Om det är skäligt får *Riksdagens arvodesnämnd* besluta att rätt till inkomstgaranti *inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra om en garantitagare*

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
– avsättning till periodiseringsfond,
– avsättning till upphovsmannakonto,
– avsättning till expansionsfond
– eget pensionssparande,
– underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Om det är skäligt får inkomstgaranti *minskas eller dras in helt (jämkning)* om *garantitagaren*

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
– avsättning till periodiseringsfond,
– avsättning till upphovsmannakonto,
– avsättning till expansionsfond,
– eget pensionssparande,
– underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får inkomstgaranti som gäller i mer än ett år jämkas om garantitagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som avses i 1 b §.

18 §⁷

Om det finns särskilda skäl får *Riksdagsförvaltningen bevilja efterlevandeskydd till efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2*

Om det finns särskilda skäl får *efterlevandeskydd beviljas efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämställs med efterlevande*

⁶ Senaste lydelse 2010:1902.

⁷ Senaste lydelse 2011:749.

§ jämställs med efterlevande make. make. Ett sådant beslut kan omprövas.
Ett sådant beslut kan omprövas.

21 §⁸

Riksdagens arvodesnämnd beslutar om rätt till inkomstgaranti när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden beslutar också om jämkning enligt 16 § och om prövning enligt 27 §.

Den som vill ha efterlevandeskydd ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Den som vill ha inkomstgaranti enligt 7 eller 8 § eller efterlevandeskydd ska ansöka om det hos Riksdagens arvodesnämnd.

Efterlevandeskydd betalas inte för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Förmåner enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning som innebär att inkomstgaranti dras in helt eller delvis gäller omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

22 §⁹

Den som vill att inkomstgaranti ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk enligt vad som följer av 6 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Den som vill att inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk.

Inkomstgaranti kan inte betalas ut för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

24 b §¹⁰

En garantitagare ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende om jämkning av inkomstgaranti enligt 16 § 1–3.

Den som ansöker om eller tar emot inkomstgaranti ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt denna lag.

24 d §

När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden

⁸ Senaste lydelse 2011:749.

⁹ Senaste lydelse 2011:749.

¹⁰ Senaste lydelse 2010:1902.

behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till förmån enligt denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot har lämnat till förvaltningen enligt 1 c §.

25 §¹¹

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp *skall* garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Ett belopp som *skall* betalas tillbaka *skall*, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp *ska* garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. *Detsamma gäller om garantin har jämkats med ett visst belopp.* Ett belopp som *ska* betalas tillbaka *ska*, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. *Om det inte är lämpligt att minska kommande utbetalningar får beslutet verkställas enligt utsökningsbalken.*

Avräkning eller verkställighet enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

26 §¹²

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning framställts, *skall* garantitagaren betala ränta för tid därefter till dess betalning sker. *Räntan skall bestämmas efter den räntesats som anges i räntelagen (1975:635).* Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket *skall* också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som *skall* betalas tillbaka. I ett sådant fall *skall* ränta tas ut från den

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning framställts, *ska* garantitagaren betala *dröjsmålsränta* för tid därefter till dess betalning sker. *Detsamma gäller om garantin har jämkats med ett visst belopp.* För uttag av *dröjsmålsränta* gäller i tillämpliga delar räntelagen (1975:635). Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket *ska* också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som *ska* betalas tillbaka. I ett sådant fall *ska* ränta tas ut från den

¹¹ Senaste lydelse 2006:998.

¹² Senaste lydelse 2006:998.

dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

13 a kap. Omställningsstöd och efterlevandeskydd

Inledande bestämmelse

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om omställningsstöd och efterlevandeskydd.

Omställningsstödet består av

- a) stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och*
- b) ekonomiska förmåner under omställningstiden.*

Syftet med omställningsstödet är att underlätta för den som har varit riksdagsledamot att övergå till förvärvsarbete.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som för första gången väljs in i riksdagen genom valet 2014 eller som inträder senare i riksdagen.

Stödåtgärder för omställning

2 §

När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

3 §

Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 2 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Ekonomiskt omställningsstöd

4 §

Ekonomiskt omställningsstöd ska betalas till den som tidigare har varit ledamot av riksdagen

1. i 3 månader, om mandatet har utövats under en sammanhängande tid om minst 1 år,

2. i 6 månader, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst 2 år,

3. i 1 år, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst 4 år eller

4. i 2 år, om mandatet har utövats under en sammanlagd tid om minst 8 år.

Ekonomiskt omställningsstöd utgörs av 85 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska betalas från och med den dag som arvodet upphör.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt första stycket ska jämföras med inkomst av anställning enligt 59 kap. 8 § socialförsäkringsbalken.

5 §

När stöd enligt 4 § har upphört att gälla får ytterligare ekonomiskt omställningsstöd beviljas för högst ett år i taget om

1. ledamoten under avgångsåret hade fyllt minst 55 år,

2. mandatet vid avgången hade utövats under en sammanlagd tid om minst åtta år och

3. särskilda skäl föreligger.

Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger ska avseende fästas vid

1. om och hur den tidigare ledamoten har nyttjat de stödatgärder som avses i 2 § eller vilka åtgärder han eller hon annars har vidtagit för att söka övergå till förvärvsarbete samt

2. den tidigare ledamotens personliga och ekonomiska förhållanden.

Stöd enligt första stycket får även beviljas då endast särskilda skäl föreligger. I sådana fall får stödet beviljas i högst ett år.

Stöd som avses i första och tredje stycket får uppgå till högst 45 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

6 §

Vid beräkning av tider enligt 4 och 5 §§ ska hänsyn inte tas till tid då ledamoten har fått ålderspension eller sjukpension enligt denna lag.

Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen begränsar inte rätten till förmåner. Detsamma gäller sjukfrånvaro.

7 §

Rätt till ekonomiskt omställningsstöd gäller som längst till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Utbetalning av stödet sker månadsvis.

8 §

Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd ska upphöra om ledamoten åter tar plats i riksdagen.

När en ledamot åter lämnar riksdagen gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar.

9 §

Ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § ska knytas till det prisbasbelopp som gällde för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta.

10 §

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 och 5 §§ inte utgör arbetsinkomst.

Avräkning av andra inkomster

11 §

Ekonomiskt omställningsstöd minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid förmånerna betalas.

Ekonomiskt omställningsstöd minskas även med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom minskas förmånen med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

12 §

Ekonomiskt omställningsstöd minskas också, på sätt som framgår av 13 §, med följande inkomster:

- 1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,*
- 2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,*
- 3. delpension enligt kollektivavtal,*
- 4. pension eller livränta i andra fall än som avses i 11 §,*
- 5. andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.*

13 §

Minskningen av ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 och 5 §§ ska ske med den sammanlagda inkomst enligt 12 § som per år överstiger ett prisbasbelopp.

14 §

Föreligger inte rätt till ekonomiskt omställningsstöd under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänförs till den tid då rätt till stödet föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen fördelas på det antal kalenderdagar som det ekonomiska omställningsstödet betalas.

Om den som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda utbetalare om sådan jämkning.

Jämkning av ekonomiskt omställningsstöd

15 §

Om det är skäligt får ekonomiskt omställningsstöd minskas eller dras in helt (jämkning) om den som tar emot förmånen

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för

– avsättning till periodiseringsfond,

– avsättning till upphovsmannakonto,

– avsättning till expansionsfond,

– eget pensionssparande,

– underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att förmånstagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det

framstår som sannolikt att förmånstagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § och som gäller i mer än ett år jämkas om förmånstagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av om jämkning ska ske ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som avses i 2 §.

Rätt till efterlevandeskydd

16 §

Ett efterlevandeskydd betalas till ett arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § första stycket 4. Med arvsberättigat barn jämställs barn som har mottagits i adoptionssyfte.

17 §

Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämställs med efterlevande make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Hur länge efterlevandeskydd betalas

18 §

Efterlevandeskydd betalas under högst två år.

Efterlevandeskyddet upphör vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Efterlevandeskyddets storlek

19 §

Efterlevandeskyddet betalas per år med ett belopp för varje berättigad motsvarande ett prisbasbelopp.

Handläggning av ärenden

20 §

Riksdagens arvodesnämnd beslutar om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden beslutar också om jämkning enligt 15 § samt om prövning enligt 30 §.

Den som vill ha ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § eller efterlevandeskydd ska ansöka om det hos Riksdagens arvodesnämnd.

Förmåner enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning som innebär att ekonomiskt omställningsstöd dras in helt eller delvis gäller omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

21 §

Den som vill att ekonomiskt omställningsstöd eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk. Utbetalning får inte ske för längre tid tillbaka än sex månader före ansökan om utbetalning.

22 §

Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som begärts, får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning, ska han eller

hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

23 §

Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller förmån ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

24 §

Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, om uppgifterna har betydelse i ett ärende om ekonomiskt omställningsstöd enligt denna lag.

25 §

Den som ansöker om eller tar emot ekonomiskt omställningsstöd ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt denna lag.

26 §

Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av ekonomiskt omställningsstöd enligt 15 § första stycket 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om ekonomiskt omställningsstöd enligt 30 §.

27 §

När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de

uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till förmån enligt denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot lämnat till förvaltningen enligt 3 §.

28 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp ska förmånstagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Detsamma gäller om stödet har jämkats med ett visst belopp. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av det ekonomiska omställningsstödet. Om det inte är lämpligt att minska kommande utbetalningar får beslutet verkställas enligt utsökningsbalken.

Avräkning eller verkställighet enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

29 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning har framställts, ska förmånstagaren betala dröjsmålsränta för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma gäller om stödet har jämkats med ett visst belopp. För uttag av dröjsmålsränta gäller i tillämpliga delar räntelagen (1975:635). Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om förmånstagaren har försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Ansökan om ekonomiskt omställningsstöd m.m. efter jämningsbeslut

30 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har jämkats enligt 15 §, får förmånstagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om ekonomiskt omställningsstöd.

Om ett beslut som har fattats med tillämpning av 15 § har grundats på att förmånstagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmanakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis återförts till beskattning, ska på yrkande av förmånstagaren frågan prövas om stödet för det år då återförandet skedde.

16 kap.

1 §¹³

Ett beslut av Riksdagsförvaltningen enligt 13 kap. denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Riksdagsförvaltningens beslut i ärenden om stöddåtgärder för omställning får inte överklagas.

Övriga beslut av Riksdagsförvaltningen enligt denna lag överklagas hos Riksdagens överklagandenämnd.

2 §¹⁴

Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 13 kap. 16 eller 27 § denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 13 kap. eller 13 a kap. denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Nämndens beslut enligt 3 kap. 1 § får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.
2. För den som lämnat uppdraget som ledamot före den 1 juli 1994 ska äldre bestämmelser fortfarande gälla.
3. Bestämmelserna i 13 a kap. ska även tillämpas på den som varit ledamot av riksdagen före valet 2014 om han eller hon tidigare haft rätt till inkomstgaranti och garantitiden har löpt ut.

¹³ Senaste lydelse 2011:749.

¹⁴ Senaste lydelse 2012:887.

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)
dels att 67 kap. 6 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 kap. 17 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

17 b §

Förmån av omställningsstöd enligt 13 kap. 1 b § och 13 a kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte tas upp.

67 kap.

6 §¹⁵

Med arbetsinkomster avses vid tillämpningen av detta kapitel sådana inkomster som anges i 59 kap. 8–12 §§, 13 § 10, 12 och 13, 14 § första stycket 1–3 och 5 samt 15–19, 21 och 27 §§ socialförsäkringsbalken med undantag för sådana inkomster som anges i 59 kap. 23, 25, 26 och 28 §§ samma balk. Som arbetsinkomst avses även inkomst från självständig näringsverksamhet som bedrivs utomlands, om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten.

Ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte anses som arbetsinkomst.

Vid beräkningen av skattereduktionen ska arbetsinkomsterna utgöras av

- överskott i inkomstslaget tjänst, och
- överskott i inkomstslaget näringsverksamhet minskat med sjukpenning eller annan ersättning som anges i 15 kap. 8 §.

Arbetsinkomsterna ska minskas med allmänna avdrag enligt 62 kap. och sjöinkomstavdrag enligt 64 kap. samt avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:1277.

3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

8 §¹⁶

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende om

1. inkomstgaranti för den som har varit riksdagsledamot eller ledamot av Europaparlamentet,

2. inkomstgaranti eller motsvarande förmåner för den som varit statsråd och för vissa arbetstagare som har innehaft statlig chefsanställning,

3. pension enligt statligt kollektivavtal om särskild pension för yrkesofficerare, *eller*

4. pensionsersättning och särskild pensionsersättning enligt statligt kollektivavtal om trygghetsfrågor.

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende om

1. inkomstgaranti *eller ekonomiskt omställningsstöd* för den som har varit riksdagsledamot eller ledamot av Europaparlamentet,

2. inkomstgaranti eller motsvarande förmåner för den som varit statsråd och för vissa arbetstagare som har innehaft statlig chefsanställning,

3. pension enligt statligt kollektivavtal om särskild pension för yrkesofficerare,

4. pensionsersättning och särskild pensionsersättning enligt statligt kollektivavtal om trygghetsfrågor, *eller*

5. *stöd för övergång till förvärvsarbete för den som har varit riksdagsledamot.*

Sekretess gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

¹⁶ Senaste lydelse 2009:677.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹⁷

Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statens budget för riksdagen och Riksdagsförvaltningen,

2. utfärda anvisningar för utarbetandet av förslag till anslag på statens budget för riksdagens myndigheter utom Riksbanken,

3. upprätta anslagsdirektiv för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statens budget,

4. besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter respektive den upphävd lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

5. ansvara för löner, arvoden och andra ersättningar till arbetstagare och arvodesberättigade hos Riksdagsförvaltningen, riksdagens nämnder och övriga riksdagsorgan samt svara för hanteringen av pensioner och andra förmåner till dessa och deras efterlevande,

6. ingå centrala kollektivavtal samt i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter enligt dessa när det gäller riksdagens myndigheter samt företräda riksdagens myndigheter som arbetsgivare i arbetstvister om kollektivavtal som har slutits av Riksdagsförvaltningen,

7. svara för de utbetalningar som följer av beslut av riksdagens nämndmyndigheter, om kostnaderna ska belasta anslag som anvisats till Riksdagsförvaltningen *samt*

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter.

7. svara för de utbetalningar som följer av beslut av riksdagens nämndmyndigheter, om kostnaderna ska belasta anslag som anvisats till Riksdagsförvaltningen,

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter *samt*

9. *ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.*

Riksdagsförvaltningen ska ge riksdagens myndigheter möjlighet att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

Riksdagsförvaltningen får till en av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för den myndigheten.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens nämndmyndigheter tillfälle att lämna synpunkter på behovet av resurser.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

¹⁷ Senaste lydelse 2012:888.

5 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Häri genom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen
dels att tilläggsbestämmelserna 7.2.2 och 7.13.1 ska ha följande lydelse,
dels att det i riksdagsordningen ska införas en ny paragraf, 8 kap. 4 a §, en
 ny tilläggsbestämmelse, 8.4a.1, samt närmast före 8 kap. 4 a § en ny rubrik
 av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7.2.2¹⁸

Valberedningen bereder inte val av riksföreståndare, vice riksföreståndare, person som *skall* inträda som tillfällig riksföreståndare, talman, vice talman, riksdagsdirektör, riksdagens ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän, riksrevisorer samt val till Statsrådsarvodesnämnden *och* Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

Föreskrifter om beredning av val finns i fråga om riksdagsdirektör i tilläggsbestämmelsen 9.1.1, i fråga om ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän i tilläggsbestämmelsen 8.11.2, i fråga om riksrevisorer i tilläggsbestämmelsen 8.12.1, i fråga om ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden i tilläggsbestämmelsen 8.4.1 *samt* i fråga om ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i tilläggsbestämmelsen 8.5.1.

Valberedningen bereder inte val av riksföreståndare, vice riksföreståndare, person som *ska* inträda som tillfällig riksföreståndare, talman, vice talman, riksdagsdirektör, riksdagens ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän, riksrevisorer samt val till Statsrådsarvodesnämnden, Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna *och Riksdagens arvodesnämnd*.

Föreskrifter om beredning av val finns i fråga om riksdagsdirektör i tilläggsbestämmelsen 9.1.1, i fråga om ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän i tilläggsbestämmelsen 8.11.2, i fråga om riksrevisorer i tilläggsbestämmelsen 8.12.1, i fråga om ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden i tilläggsbestämmelsen 8.4.1, i fråga om ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i tilläggsbestämmelsen 8.5.1 *samt i fråga om ledamöter i Riksdagens arvodesnämnd i tilläggsbestämmelsen 8.4a.1*.

¹⁸ Senaste lydelse 2011:406.

7.13.1¹⁹

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 12 § rege- ringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevi- sorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevision- ens parlamentariska råd i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagande- nämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Val- prövningsnämnden i 3 kap. 12 § rege- ringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevi- sorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevision- ens parlamentariska råd i 8 kap. 14 §, för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § och för Riksdagens arvo- desnämnd i 8 kap. 4 a § denna lag.

8 kap.***Riksdagens arvodesnämnd******4 a §***

Riksdagens arvodesnämnd består av ordförande och två andra ledamö- ter. De väljs var för sig av riksdagen efter varje ordinarie val till riksdagen för tiden intill dess nytt val till näm- den har ägt rum.

8.4a.1

Val av ledamöter i Riksdagens ar- vodesnämnd bereds av konstitutions- utskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014 och tillämpas första gången vid val till de nämnder som ska ske efter valet till riksdagen 2014.

¹⁹ Senaste lydelse 2010:1417.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

dels att 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 och 17 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter fastställa det belopp för månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 13 kap. 16 § samma lag *besluta om jämkning av inkomstgaranti,*

3. 13 kap. 27 § samma lag *besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt,*

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

Nämnden ska ange vilka överväganden som föranlett beslutet.

Nämnden är en myndighet under riksdagen.

Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter fastställa det belopp för månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 13 kap. 21 § samma lag *besluta i frågor om inkomstgaranti och efterlevandeskydd,*

3. 13 a kap. 20 § samma lag *besluta i frågor om ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd,*

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

17 §

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 3 kap. 1 § och 16 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Bestämmelser om överklagande av beslut som rör utlämnande av handlingar och uppgifter finns i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter.

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 16 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.
2. En ledamot som har utsetts med stöd av äldre bestämmelser kvarstår som ledamot i nämnden under den tid som han eller hon utsetts för.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

dels att nuvarande 13 kap. 1 §¹ ska betecknas 13 kap. 1 a §,

dels att 13 kap. 2, 6–8, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 24 b, 25, 26 och 27 §§, 16 kap. 1 och 2 §§ samt rubriken närmast före 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 13 kap. 1, 1 b, 1 c och 24 d §§, en ny rubrik närmast före 13 kap. 1 b § samt ett nytt kapitel, 13 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.**Syfte****Tillämpningsområde och syfte****1 §**

I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare före valet till riksdagen år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 16 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

¹ Senaste lydelse 2006:998.

Stödåtgärder för omställning**1 b §**

När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

1 c §

Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 1 b § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

2 §²

Riksdagsförvaltningen beslutar om rätt till inkomstgaranti. Rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör har den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen.

Rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör har den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen.

I sammanhängande tid i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Rätt till inkomstgaranti föreligger inte för tid då ledamoten får ålderspension eller sjukpension enligt denna lag.

6 §³

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken. Inkomstgarantin ska inte utgöra arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att inkomstgaranti inte utgör arbetsinkomst.

² Senaste lydelse 2009:1582.

³ Senaste lydelse 2010:1259.

7 §⁴

Om det finns särskilda skäl får *Riksdagsförvaltningen förlänga* den tid under vilken garantin gäller enligt 5 § första stycket och 5 § andra stycket 1 och 2 med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

Om det finns särskilda skäl får den tid under vilken garantin gäller enligt 5 § första stycket och 5 § andra stycket 1 och 2 *förlängas* med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

8 §⁵

Riksdagsförvaltningen får bevilja inkomstgaranti till en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

Inkomstgaranti får *beviljas* en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

15 §⁶

Föreligger inte rätt till inkomstgaranti under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till inkomstgaranti föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen fördelas på det antal kalenderdagar garantin betalas.

Om den som har inkomstgaranti samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda pensionsgivare om sådan *jämkning*.

Om den som har inkomstgaranti samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda pensionsgivare om sådan *justering*.

16 §⁷

Om det är skäligt får *Riksdagens arvodesnämnd besluta att rätt till inkomstgaranti inte föreligger eller att utbetalningen av inkomstgarantin ska minskas eller helt upphöra om en garantitagare*

Om det är skäligt får *en inkomstgaranti dras in helt eller delvis (jämkning) om garantitagaren*

⁴ Senaste lydelse 2011:749.

⁵ Senaste lydelse 2010:1259.

⁶ Senaste lydelse 2010:522.

⁷ Senaste lydelse 2010:1902.

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skäligen ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
 – avsättning till periodiseringsfond,
 – avsättning till upphovsmannakonto,
 – avsättning till expansionsfond
 – eget pensionssparande,
 – underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skäligen ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
 – avsättning till periodiseringsfond,
 – avsättning till upphovsmannakonto,
 – avsättning till expansionsfond,
 – eget pensionssparande,
 – underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får inkomstgaranti som gäller i mer än ett år jämkas om garantitagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som avses i 1 b §.

18 §⁸

Om det finns särskilda skäl får *Riksdagsförvaltningen bevilja* efterlevandeskydd till efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämföras med efterlevande make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd *beviljas en* efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämföras med efterlevande make. Ett sådant beslut kan omprövas.

⁸ Senaste lydelse 2011:749.

20 §⁹

Efterlevandeskyddet betalas per år med ett belopp för varje berättigad motsvarande ett prisbasbelopp.

Efterlevandeskyddet betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

21 §¹⁰

Riksdagens arvodesnämnd beslutar om rätt till inkomstgaranti när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden beslutar också om jämkning enligt 16 § och om prövning enligt 27 §.

Den som vill ha efterlevandeskydd ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Riksdagens arvodesnämnd beslutar efter ansökan om rätt till inkomstgaranti enligt 7 eller 8 § och efterlevandeskydd.

Efterlevandeskydd betalas inte för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Förmåner enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning gäller omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

22 §¹¹

Den som vill att inkomstgaranti ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk enligt vad som följer av 6 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Den som vill att inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk.

Inkomstgaranti kan inte betalas ut för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

24 b §¹²

En garantitagare ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende om jämkning av inkomstgaranti enligt 16 § 1–3.

Den som ansöker om eller tar emot inkomstgaranti ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt denna lag.

⁹ Senaste lydelse 2009:1582.

¹⁰ Senaste lydelse 2011:749.

¹¹ Senaste lydelse 2011:749.

¹² Senaste lydelse 2010:1902.

24 d §

När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till förmån enligt denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot har lämnat till förvaltningen enligt 1 c §.

25 §¹³

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp *skall* garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Ett belopp som *skall* betalas tillbaka *skall*, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp *ska* garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. *Detsamma gäller om garantin har jämkats.* Ett belopp som *ska* betalas tillbaka *ska*, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

26 §¹⁴

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning framställts, *skall* garantitagaren betala ränta för tid därefter till dess betalning sker. *Räntan skall bestämmas efter den räntesats som anges i räntelagen (1975:635).* Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning framställts, *ska* garantitagaren betala ränta *enligt 6 § räntelagen (1975:635)* för tid därefter till dess betalning sker. *Detsamma gäller om garantin har jämkats.* Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

¹³ Senaste lydelse 2006:998.

¹⁴ Senaste lydelse 2006:998.

Bestämmelserna i första stycket *skall* också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som *skall* betalas tillbaka. I ett sådant fall *skall* ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Bestämmelserna i första stycket *ska* också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som *ska* betalas tillbaka. I ett sådant fall *ska* ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

27 §¹⁵

En garantitagare, vars rätt till inkomstgaranti har jämkats enligt 16 §, äger rätt att när nya förhållanden inträtt på nytt ansöka om inkomstgaranti. En sådan ansökan prövas av Riksdagens arvodesnämnd.

Om ett beslut som fattats med tillämpning av 16 § har grundat sig på att garantitagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis återförts till beskattning, ska Riksdagens arvodesnämnd på yrkande av garantitagaren *pröva* frågan om inkomstgaranti för det år då återförandet skedde.

Om inkomstgaranti har jämkats enligt 16 §, *får* garantitagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om inkomstgaranti.

Om ett beslut som fattats med tillämpning av 16 § har grundat sig på att garantitagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis återförts till beskattning, ska frågan om inkomstgaranti för det år då återförandet skedde *prövas* på yrkande av garantitagaren.

13 a kap. Omställningsstöd och efterlevandeskydd

Tillämpningsområde och syfte

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om omställningsstöd och efterlevandeskydd.

Omställningsstödet består av

- 1. stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och*
- 2. ekonomiska förmåner under en omställningstid (ekonomiskt omställningsstöd).*

Syftet med omställningsstödet är att underlätta för den som har varit riksdagsledamot att övergå till förvärvsarbete.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:1902.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som inte omfattas av bestämmelserna i 13 kap.

Stödåtgärder för omställning

2 §

När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

3 §

Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 2 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Ekonomiskt omställningsstöd

4 §

Den som har varit ledamot av riksdagen har rätt till ekonomiskt omställningsstöd

1. i tre månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanhängande tid om minst ett år,

2. i sex månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst två år,

3. i ett år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst fyra år eller

4. i två år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år.

Ekonomiskt omställningsstöd utgörs av 85 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska betalas från och med den dag som arvodet upphör.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt första stycket ska jämföras med inkomst av anställning enligt 59 kap. 8 § socialförsäkringsbalken.

5 §

När ett stöd enligt 4 § har upphört får ytterligare ekonomiskt omställningsstöd beviljas för högst ett år i taget om

1. ledamoten under avgångsåret hade fyllt minst 55 år,

2. ledamoten vid avgången hade tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år och

3. särskilda skäl föreligger.

Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger ska avseende fästas vid

1. om och hur ledamoten har nyttjat de stödåtgärder som avses i 2 § eller vilka åtgärder han eller hon annars har vidtagit för att söka övergå till förvärvsarbete samt

2. ledamotens personliga och ekonomiska förhållanden.

Stöd enligt första stycket får även beviljas då endast särskilda skäl föreligger. I sådana fall får stödet beviljas i högst ett år.

Stöd som avses i första och tredje styckena får uppgå till högst 45 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalansen.

6 §

Vid beräkning av tider enligt 4 och 5 §§ ska hänsyn inte tas till tid då ledamoten har fått ålderspension eller sjukpension enligt denna lag.

Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen begränsar inte rätten till förmåner. Detsamma gäller sjukfrånvaro.

7 §

Rätten till ekonomiskt omställningsstöd gäller längst till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Utbetalning av stödet sker månadsvis.

8 §

Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd ska upphöra om ledamoten åter tar plats i riksdagen.

När en ledamot åter lämnar riksdagen gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar.

9 §

Ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § ska knytas till det prisbasbelopp som gällde för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta.

10 §

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 och 5 §§ inte utgör arbetsinkomst.

Avräkning av andra inkomster**11 §**

Ekonomiskt omställningsstöd minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid stödet betalas.

Ekonomiskt omställningsstöd minskas även med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom minskas stödet med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

12 §

Ekonomiskt omställningsstöd minskas också, på sätt som framgår av 13 §, med följande inkomster:

- 1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,*
- 2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,*
- 3. delpension enligt kollektivavtal,*
- 4. pension och livränta i andra fall än som avses i 11 §,*
- 5. andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.*

13 §

Minskningen av ekonomiskt omställningsstöd ska ske med den sammanlagda inkomst enligt 12 § som per år överstiger ett prisbasbelopp.

14 §

Föreligger inte rätt till ekonomiskt omställningsstöd under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till stödet föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen fördelas på det antal kalenderdagar som det ekonomiska omställningsstödet betalas.

Om den som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas

med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda utbetalare om sådan justering.

Jämkning av ekonomiskt omställningsstöd

15 §

Om det är skäligt får ett ekonomiskt omställningsstöd dras in helt eller delvis (jämkning) om stödmottagaren

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för

- avsättning till periodiseringsfond,
- avsättning till upphovsmannakonto,
- avsättning till expansionsfond,
- eget pensionssparande,
- underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. dömts för brott som medfört att stödmottagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att stödmottagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § och som gäller i mer än ett år jämkas om stödmottagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas

om och hur den som tar emot stödet har tagit del av det omställningsstöd som avses i 2 §.

Rätt till efterlevandeskydd

16 §

Ett efterlevandeskydd betalas till ett arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § första stycket 4. Med arvsberättigat barn jämställs barn som har mottagits i adoptionssyfte.

17 §

Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämställs med efterlevande make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Hur länge efterlevandeskydd betalas

18 §

Efterlevandeskydd betalas under högst två år.

Efterlevandeskyddet upphör vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Efterlevandeskyddets storlek

19 §

Efterlevandeskyddet betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

Handläggning av ärenden

20 §

Riksdagens arvodesnämnd beslutar om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden beslutar också om jämkning enligt 15 § samt om prövning enligt 30 §.

Riksdagens arvodesnämnd beslutar efter ansökan om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § och efterlevandeskydd.

Stöd enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning gäller omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

21 §

Den som vill att ekonomiskt omställningsstöd eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk. Utbetalning får inte ske för längre tid tillbaka än sex månader före ansökan om utbetalning.

22 §

Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som begärts, får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning, ska han eller hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

23 §

Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller stöd ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en

namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

24 §

Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, om uppgifterna har betydelse i ett ärende om ekonomiskt omställningsstöd enligt denna lag.

25 §

Den som ansöker om eller tar emot ekonomiskt omställningsstöd ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt denna lag.

26 §

Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av ekonomiskt omställningsstöd enligt 15 § första stycket 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om ekonomiskt omställningsstöd enligt 30 §.

27 §

När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till stöd enligt denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot lämnat till förvaltningen enligt 3 §.

28 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp ska stödmottagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Det samma gäller om stödet har jämkats. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av det ekonomiska omställningsstödet.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

29 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning har framställts, ska stödmottagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) för tid därefter till dess betalning sker. Det samma gäller om stödet har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om stödmottagaren har försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Ansökan om ekonomiskt omställningsstöd m.m. efter jämningsbeslut

30 §

Om ekonomiskt omställningsstöd har jämkats enligt 15 §, får stödmottagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om ekonomiskt omställningsstöd.

Om ett beslut som har fattats med tillämpning av 15 § har grundats på att stödmottagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis återförts till beskattning, ska frågan om stöd för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av stödmottagaren.

16 kap.

1 §¹⁶

Ett beslut av Riksdagsförvaltningen enligt 13 kap. denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Övriga beslut av Riksdagsförvaltningen enligt denna lag överklagas hos Riksdagens överklagandenämnd.

2 §¹⁷

Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 13 kap. 16 eller 27 § denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Nämndens beslut enligt 3 kap. 1 § får inte överklagas.

Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 13 kap. eller 13 a kap. denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

2. För den som lämnat uppdraget som ledamot före den 1 juli 1994 ska äldre bestämmelser fortfarande gälla.

¹⁶ Senaste lydelse 2011:749.

¹⁷ Senaste lydelse 2012:887.

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)

dels att 67 kap. 6 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 kap. 17 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

17 b §

Förmån av omställningsstöd enligt 13 kap. 1 b § och 13 a kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte tas upp.

67 kap.

6 §¹

Med arbetsinkomster avses vid tillämpningen av detta kapitel sådana inkomster som anges i 59 kap. 8–12 §§, 13 § 10, 12 och 13, 14 § första stycket 1–3 och 5 samt 15–19, 21 och 27 §§ socialförsäkringsbalken med undantag för sådana inkomster som anges i 59 kap. 23, 25, 26 och 28 §§ samma balk. Som arbetsinkomst avses även inkomst från självständig näringsverksamhet som bedrivs utomlands, om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten.

Med arbetsinkomster avses vid tillämpningen av detta kapitel sådana inkomster som anges i 59 kap. 8–12 §§, 13 § 10, 12 och 13, 14 § första stycket 1–3 och 5 samt 15–19 och 27 §§ socialförsäkringsbalken med undantag för sådana inkomster som anges i 59 kap. 23, 25, 26 och 28 §§ samma balk. Som arbetsinkomst avses även inkomst från självständig näringsverksamhet som bedrivs utomlands, om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten.

Ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte anses som arbetsinkomst.

Vid beräkningen av skattereduktionen ska arbetsinkomsterna utgöras av
– överskott i inkomstslaget tjänst, och
– överskott i inkomstslaget näringsverksamhet minskat med sjukpenning eller annan ersättning som anges i 15 kap. 8 §.

Arbetsinkomsterna ska minskas med allmänna avdrag enligt 62 kap. och sjöinkomstavdrag enligt 64 kap. samt avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

¹ Senaste lydelse 2010:1277.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

8 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende om

1. inkomstgaranti för den som har varit riksdagsledamot eller ledamot av Europaparlamentet,

2. inkomstgaranti eller motsvarande förmåner för den som varit statsråd och för vissa arbetstagare som har innehaft statlig chefsanställning,

3. pension enligt statligt kollektivavtal om särskild pension för yrkesofficerare, *eller*

4. pensionsersättning och särskild pensionsersättning enligt statligt kollektivavtal om trygghetsfrågor.

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende om

1. inkomstgaranti *eller ekonomiskt omställningsstöd* för den som har varit riksdagsledamot eller ledamot av Europaparlamentet,

2. inkomstgaranti eller motsvarande förmåner för den som varit statsråd och för vissa arbetstagare som har innehaft statlig chefsanställning,

3. pension enligt statligt kollektivavtal om särskild pension för yrkesofficerare,

4. pensionsersättning och särskild pensionsersättning enligt statligt kollektivavtal om trygghetsfrågor, *eller*

5. *stöd för övergång till förvärvsarbete för den som har varit riksdagsledamot.*

Sekretess gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

¹ Senaste lydelse 2009:677.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statens budget för riksdagen och Riksdagsförvaltningen,

2. utfärda anvisningar för utarbetandet av förslag till anslag på statens budget för riksdagens myndigheter utom Riksbanken,

3. upprätta anslagsdirektiv för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statens budget,

4. besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter respektive den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

5. ansvara för löner, arvoden och andra ersättningar till arbetstagare och arvodesberättigade hos Riksdagsförvaltningen, riksdagens nämnder och övriga riksdagsorgan samt svara för hanteringen av pensioner och andra förmåner till dessa och deras efterlevande,

6. ingå centrala kollektivavtal samt i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter enligt dessa när det gäller riksdagens myndigheter samt företräda riksdagens myndigheter som arbetsgivare i arbetstvister om kollektivavtal som har slutits av Riksdagsförvaltningen,

7. svara för de utbetalningar som följer av beslut av riksdagens nämndmyndigheter, om kostnaderna ska belasta anslag som anvisats till Riksdagsförvaltningen *samt*

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter.

7. svara för de utbetalningar som följer av beslut av riksdagens nämndmyndigheter, om kostnaderna ska belasta anslag som anvisats till Riksdagsförvaltningen,

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter *samt*

9. *ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.*

Riksdagsförvaltningen ska ge riksdagens myndigheter möjlighet att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

Riksdagsförvaltningen får till en av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för den myndigheten.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens nämndmyndigheter tillfälle att lämna synpunkter på behovet av resurser.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.

¹ Senaste lydelse 2012:888.

5 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Härigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen

dels att tilläggsbestämmelserna 7.2.2 och 7.13.1 ska ha följande lydelse,

dels att det i riksdagsordningen ska införas en ny paragraf, 8 kap. 4 a §, en ny tilläggsbestämmelse, 8.4a.1, samt närmast före 8 kap. 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7.2.2¹

Valberedningen bereder inte val av riksföreståndare, vice riksföreståndare, person som *skall* inträda som tillfällig riksföreståndare, talman, vice talmän, riksdagsdirektör, riksdagens ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän, riksrevisorer samt val till Statsrådsarvodesnämnden *och* Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

Föreskrifter om beredning av val finns i fråga om riksdagsdirektör i tilläggsbestämmelsen 9.1.1, i fråga om ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän i tilläggsbestämmelsen 8.11.2, i fråga om riksrevisorer i tilläggsbestämmelsen 8.12.1, i fråga om ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden i tilläggsbestämmelsen 8.4.1 *samt* i fråga om ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i tilläggsbestämmelsen 8.5.1.

Valberedningen bereder inte val av riksföreståndare, vice riksföreståndare, person som *ska* inträda som tillfällig riksföreståndare, talman, vice talmän, riksdagsdirektör, riksdagens ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän, riksrevisorer samt val till Statsrådsarvodesnämnden, Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna *och Riksdagens arvodesnämnd*.

Föreskrifter om beredning av val finns i fråga om riksdagsdirektör i tilläggsbestämmelsen 9.1.1, i fråga om ombudsmän och ställföreträdande ombudsmän i tilläggsbestämmelsen 8.11.2, i fråga om riksrevisorer i tilläggsbestämmelsen 8.12.1, i fråga om ledamöter i Statsrådsarvodesnämnden i tilläggsbestämmelsen 8.4.1, i fråga om ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i tilläggsbestämmelsen 8.5.1 *samt i fråga om ledamöter i Riksdagens arvodesnämnd i tilläggsbestämmelsen 8.4a.1*.

¹ Senaste lydelse 2011:406.

7.13.1²

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 12 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisionens parlamentariska råd i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 12 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisionens parlamentariska råd i 8 kap. 14 §, för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § och för Riksdagens arvodesnämnd i 8 kap. 4 a § denna lag.

8 kap.***Riksdagens arvodesnämnd******4 a §***

Riksdagens arvodesnämnd består av ordförande och två andra ledamöter. De väljs var för sig av riksdagen efter varje ordinarie val till riksdagen för tiden intill dess nytt val till nämnden har ägt rum.

8.4a.1

Val av ledamöter i Riksdagens arvodesnämnd bereds av konstitutionsutskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014 och tillämpas första gången vid val till de nämnder som ska ske efter valet till riksdagen 2014.

²Senaste lydelse 2010:1417.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

dels att 3 § ska upphöra att gälla,

dels att 1 och 17 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter fastställa det belopp för månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 13 kap. 16 § samma lag *besluta om jämkning av inkomstgaranti,*

3. 13 kap. 27 § samma lag *besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt,*

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

Nämnden ska ange vilka överväganden som föranlett beslutet.

Nämnden är en myndighet under riksdagen.

Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter fastställa det belopp för månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 13 kap. 21 § samma lag *besluta i frågor om inkomstgaranti och efterlevandeskydd,*

3. 13 a kap. 20 § samma lag *besluta i frågor om ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd,*

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

17 §

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 3 kap. 1 § och 16 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Bestämmelser om överklagande av beslut som rör utlämnande av handlingar och uppgifter finns i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter.

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 16 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2014.
2. En ledamot som har utsetts med stöd av äldre bestämmelser kvarstår som ledamot i nämnden under den tid som han eller hon utsetts för.

BILAGA 4

Reservanternas lagförslag

Reservation 1 (punkt 1)

Ändring i utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

13 a kap.

12 §

Ekonomiskt omställningsstöd minskas också, på sätt som framgår av 13 §, med följande inkomster:

1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,

2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,

3. delpension enligt kollektivavtal,

4. pension och livränta i andra fall än som avses i 11 §,

5. *andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.*

5. *inkomst av kapital,*
6. *andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–5.*

BILAGA 5

Reservanternas lagförslag

Reservation 2 (punkt 5)

Ändring i utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

*Utskottets förslag**Reservanternas förslag***13 kap.**

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har *valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare* före valet år 2014.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har *lämnat riksdagen* före valet år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 16 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

13 a kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om omställningsstöd och efterlevandeskydd.

Omställningsstödet består av

1. stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och
2. ekonomiska förmåner under en omställningstid (ekonomiskt omställningsstöd).

Syftet med omställningsstödet är att underlätta för den som har varit riksdagsledamot att övergå till förvärvsarbete.

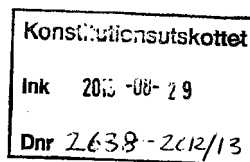
Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som *inte omfattas av bestämmelserna i 13 kap.*

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som *väljs in i riksdagen genom valet 2014 eller inträder senare i riksdagen.*

BILAGA 6

Lagrådsyttrande som begärts av utskottet

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-08-28

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Per Virdesten och Margit Knutsson.

Omställningsstöd för riksdagsledamöter

Riksdagens konstitutionsutskott har den 18 juni 2013 beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag i Riksdagsstyrelsens framställning 2012/13:RS7 till

1. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
2. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av verksjuristen Sofia Erlandsson, biträdd av föredraganden Cecilia Back.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Riksdagsstyrelsen föreslår ett nytt system för stöd till avgångna riksdagsledamöter bestående av dels ett omställningsstöd (rådgivning och kompletterande utbildning), dels ett ekonomiskt omställningsstöd. Förslaget innebär ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter samt en del följdändringar i andra författningar.

Förslaget till lag om ändring i lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

13 kap. 1 §

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att det införs ett nytt system för stöd till avgångna riksdagsledamöter som ska ersätta det nuvarande systemet med inkomstgaranti.

Skillnaderna mellan det hittillsvarande systemet och det som föreslås är enligt förslagets motivering så betydande att det inte kan komma i fråga att låta det nya systemet gälla fullt ut för dem som redan är invalda. Bestämmelserna föreslås därför gälla dem som första gången väljs in i riksdagen vid valet år 2014 eller träder in senare liksom för en tidigare ledamot som efter ett uppehåll från riksdagen väljs då eller senare. En ny jämningsgrund med krav på aktivitet föreslås dock gälla även den som valts in tidigare.

Vilka ledamöter som ska omfattas av det nya systemet och vilka som alltså ska omfattas av det gamla beskrivs på lite olika sätt på skilda ställen i framställningen (se sammanfattningen s. 1, lagtexten s. 6, 11 och 20, allmänmotiveringen s. 64 samt författningskommentaren s. 74 och 86).

Avsikten synes vara att de hittillsvarande reglerna om inkomstgaranti med vissa nu föreslagna justeringar ska gälla, vid avgång från riksdagen, för riksdagsledamöter som valts in eller trätt in som ersättare före riksdagsvalet år 2014. De hittillsvarande reglerna ska också gälla för en riksdagsledamot som tidigare tillhört riksdagen men som väljs in vid valet år 2014 eller träder in senare under förutsättning att ledamoten före återinträdet har fått ett beslut om inkomstgaranti som vid återinträdet alltjämt löper. Alla övriga riksdagsledamöter ska i stället omfattas av det nya systemet med ekonomiskt omställningsstöd som regleras i det föreslagna 13 a kap.

Den nya jämningsregel som införs i både 13 kap. och det nya 13 a kap., för det fall en ledamot inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete, ska enligt Riksdagsstyrelsens överväganden och förslag (s. 64) inte gälla för en tidigare ledamot som vid lagens ikraftträdande tar emot en inkomstgaranti som då alltjämt löper.

För att undvika dubbelreglering eller oklarhet om vilka bestämmelser som ska tillämpas bör det sagda återspeglas i lagtexten, vilket inte är fallet i det remitterade förslaget. Det är inte en god ordning att, som föreslås, låta tillämpningsområdet för *nya* lagbestämmelser delvis regleras i en övergångsbestämmelse.

Lagrådet föreslår att 13 kap. 1 § får lyda så:

I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare före valet till riksdagen år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 16 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

13 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke inleds "Om det är skäligt får en inkomstgaranti dras in helt eller delvis (jämkning) om garantitagaren ...".

Andra stycket är nytt och innehåller en ny jämningsgrund. Bestämmelsen gäller endast dem som har fått en inkomstgaranti som gäller mer än ett år, och avsikten synes vara att skärpa kravet på aktivitet fr.o.m. det andra året då en sådan garanti tas emot (s. 55). Förhållandena under det första året ska alltså inte kunna ligga till grund för jämkning enligt detta stycke. Att så är fallet framgår inte av den föreslagna lagtexten. Förhållandet förtjänar åtminstone att uppmärksammas i betänkandet. Se om andra stycket även vad som anförts under 1 §.

13 kap. 21 och 27 §§

Av första stycket i 21 §, som är nytt, framgår att det är Riksdagens arvodesnämnd som beslutar om bl.a. prövning enligt 27 §. Detta förslag föranleder en konsekvensändring i sistnämnda paragraf så att vad som där sägs om beslutsfattandet stryks. Ett sådant ändringsförslag saknas i det remitterade förslaget. 27 § bör utformas efter mönster av 13 a kap. 30 § (se nedan).

Andra stycket i 21 § bör i kongruens med första stycket lyda: "Riksdagens arvodesnämnd beslutar efter ansökan om rätt till inkomstgaranti enligt 7 eller 8 § och efterlevandeskydd."

I fjärde stycket bör orden "som innebär att inkomstgaranti dras in helt eller delvis" strykas, eftersom "jämkning" redan har definierats i 16 §.

13 kap. 25 §

Förslagen i remissen innebär bl.a. att besluten om rätt till inkomstgaranti, ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd ska fattas av Riksdagens arvodesnämnd. Den administrativa hanteringen av de ekonomiska avgångsförmånerna ska emellertid även i fortsättningen skötas av Statens tjänstepensionsverk (SPV). Det uppdrag som SPV utför – och som bygger på en överenskommelse med Riksdagsförvaltningen – ändras inte.

I förevarande paragraf regleras frågor om återkrav och verkställighet. Enligt förslaget ska, liksom i dag, för högt utbetalade belopp återbetalas. När det är lämpligt ska detta ske genom att kommande utbetalningar minskas. Om det inte är lämpligt får "beslutet" verkställas enligt utsökningsbalken. Beslutet ska alltså utgöra en exekutionstitel som kan läggas till grund för indrivning utan att det väcks någon talan om förpliktande att betala det aktuella kravet (eller ansöks om betalningsföreläggande).

Krav på återbetalning torde kunna uppkomma i olika typer av situationer. Det kan t.ex. gälla ett beslut om jämkning. Sådana beslut fattas av Riksdagens arvodesnämnd. I ett sådant fall finns det alltså ett beslut som kan läggas till grund för indrivning. Återbetalning blir emellertid även aktuell vid den avstämning som SPV gör årligen när andra inkomster och förmåner ska avräknas från de belopp som betalats till ledamoten. Det har vid föredragningen upplysts att de återkrav som denna avräkning ger upphov till sköts av SPV som ett led i verkets administrativa och praktiska hantering med stöd av överenskommelsen med Riksdagsförvaltningen. På samma sätt torde rena

misstagsbetalningar och liknande hanteras. I dessa situationer är det oklart om det alls fattas några beslut och om det finns något författningsstöd för hanteringen.

När Lagrådet år 2002 yttrade sig över lagförslagen i Riksdagstyrelsens förslag 2001/02:RS3 ifrågasatte Lagrådet om överföringen av arbetsuppgifter genom avtal mellan Riksdagsförvaltningen och SPV var förenlig med de principer som ligger till grund för fördelningen av kompetens mellan myndigheter. Konstitutionsutskottet ansåg emellertid att detta kunde accepteras (2002/03:KU14).

Det har under föredragningen upplysts att den nuvarande ordningen där SPV sköter den administrativa hanteringen av avgångsförmåner inte orsakat några problem. Den tveksamhet som Lagrådet gav uttryck för år 2002 kvarstår dock. Om man dessutom, som nu föreslås, gör besluten direkt verkställbara, ställer det betydligt större krav på lagstiftningen. Det är inte acceptabelt att enbart ett krav på återbetalning från SPV, dessutom med oklart lagstöd, ska kunna ligga till grund för indrivning.

Det framstår som oklart om det finns något behov av en reglering som innebär att ett krav, om det inte betalas, ska kunna läggas till grund för verkställighet. Det har under föredragningen upplysts att det aldrig varit aktuellt att utverka en exekutionstitel för att kunna driva in ett för högt utbetalt belopp. Lagrådet vill därför starkt ifrågasätta om det är motiverat att genomföra den delen av förslaget. Om det ändå ska genomföras behöver lagtexten ändras i framförallt följande hänseenden.

Det måste framgå vilka beslut som avses, vilken eller vilka myndigheter som fattar dessa beslut och vilket författningsstöd som finns för besluten. Det bör också klaras ut hur den bedömning ska gå till som

förutses ske av om det inte är "lämpligt" att minska kommande utbetalningar. I författningskommentaren talas det i stället för "lämpligt" om fall där det inte är "möjligt" att räkna av kravet. Lagtexten och författningskommentaren bör på denna punkt under alla omständigheter synkroniseras.

I första stycket bör orden "med ett visst belopp" kunna strykas.

Enligt tredje stycket får ett återkrav efterges helt eller delvis om det finns särskilda skäl. Samma regel finns redan i dag. Det bör emellertid, på samma sätt som anförts beträffande första stycket, klaras ut hur dessa beslut ska fattas.

De synpunkter som Lagrådet framfört under denna paragraf gäller även förslaget till 13 a kap. 28 §.

13 kap. 26 §

Enligt förslaget ska en garantitagare som inte i tid betalar ett återkrävt belopp betala dröjsmålsränta. Uttrycket förekommer inte i räntelagen utan bör ersättas med en hänvisning till det aktuella lagrummet. Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke får lyda så:

Om inkomstgarantin har betalats ut -:- ska garantitagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1972:635) för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma gäller om garantin har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Liksom beträffande 25 § bör det klaras ut hur besluten om eftergift ska fattas.

De synpunkter som Lagrådet framfört under denna paragraf gäller även förslaget till 13 a kap. 29 §.

13 a kap. 1 §

Rubriken närmast före paragrafen bör, i analogi med den närmast före 13 kap. 1 §, lyda "Tillämpningsområde och syfte".

Paragrafens andra stycke bör lyda så:

Omställningsstödet består av

1. stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och
2. ekonomiska förmåner under en omställningstid (ekonomiskt omställningsstöd).

Med hänvisning till vad som anförts under 13 kap. 1 § föreslår Lagrådet att paragrafens fjärde stycke får lyda så:

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som inte omfattas av bestämmelserna i 13 kap.

13 a kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen inleds så:

"Den som har varit ledamot av riksdagen har rätt till ekonomiskt omställningsstöd

1. i tre månader ..."

I detta kapitel används om kvalifikationstiden flerstädes begreppet "mandatet har utövats", som saknar motsvarighet i tidigare reglering. Enligt vad som har upplysts vid föredragningen och trots vissa uttalanden i motiveringen att endast tjänstgöringstid ska räknas, avses ingen skillnad mot de i 13 kap. använda uttrycken "varit ledamot av riksdagen" eller "med en sammanlagd (eller sammanhängande) tid i riksdagen". Eftersom ingen skillnad avses bör likartade uttryck an-

vändas, t.ex. "om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanhängande tid om minst ett år". Dessutom kan uttrycket "mandatet har utövats" missförstås, eftersom avsikten inte torde vara att begränsa tillämpningen till innehav av ett specifikt mandat i en valkrets utan just tillhörighet till riksdagen som sådan.

13 a kap. 5 §

Lagrådet föreslår att inledningen till paragrafen får lyda "När ett stöd enligt 4 § har upphört får ytterligare ...".

Av skäl som anges under 4 § bör första stycket punkten 2 lyda "ledamoten vid avgången hade tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år och ...".

I första stycket talas om "ledamoten" medan det i andra stycket talas om "den tidigare ledamoten". Uttrycken bör samordnas, förslagsvis så att orden "den tidigare" stryks.

13 a kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen inleds "Rätten till ekonomiskt omställningsstöd gäller längst ...".

13 a kap. 11–30 §§

I flera av dessa paragrafer används uttrycket "förmån" i olika former när det ekonomiska omställningsstödet avses. Lagrådet föreslår att uttrycket "stöd" i olika former används i stället, i analogi med de uttryck som används om inkomstgaranti i 13 kap. Vidare förekommer här uttrycken "förmånstagare" och "den som tar emot förmånen";

Lagrådet föreslår att dessa ersätts med "stödmottagare" respektive "stödmottagaren".

13 a kap. 12 och 13 §§

I 12 § punkten 4 bör ordet "eller" ersättas med "och", i analogi med 13 kap. 13 §.

Vad som anges i 13 § bör placeras som ett andra stycke i 12 § och formuleras så:

Minskningen ska ske med den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp.

I konsekvens med detta förslag måste i första stycket orden ", på sätt som framgår av 13 §," strykas. Förslaget föranleder också omnumrering av följande paragrafer.

Motsvarande ändringar bör genomföras i 13 kap.

13 a kap. 14 §

Sista ordet i den föreslagna paragrafen, "jämkning", bör bytas mot "justering".

13 a kap. 15 §

Analogt med vad som föreslås om 13 kap. 16 § bör paragrafen inledas "Om det är skäligt får ett ekonomiskt omställningsstöd dras in helt eller delvis (jämkning) om stödmottagaren...".

Andra styckets andra mening bör i analogi med 13 kap. 16 § inledas
"Vid bedömningen av jämningsfrågan ska...".

13 a kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen formuleras så:

"Efterlevandeskyddet betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp".

Motsvarande ändring bör göras i 13 kap. 20 §.

13 a kap. 20 §

Motsvarande ändringar bör här göras som Lagrådet föreslagit i fråga om 13 kap. 21 §.

13 a kap. 28 §

Se vad Lagrådet anfört under 13 kap. 25 §.

13 a kap. 29 §

Se vad Lagrådet anfört under 13 kap. 26 §.

13 a kap. 30 §

Lagrådet föreslår att andra stycket formuleras så:

Om ett beslut som har fattats -:- beskattning, ska frågan om stöd för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av stödmottagaren."

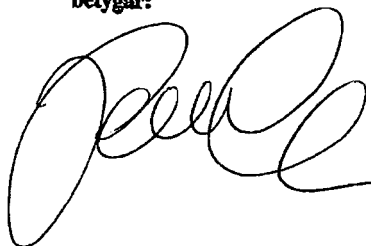
Övergångsbestämmelserna

Följs Lagrådets förslag i fråga om 13 kap. 1 § ska punkten 3 strykas.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Ur protokollet rätt utdraget
betygar:

A handwritten signature in black ink, consisting of several large, flowing loops and curves, positioned below the text "Ur protokollet rätt utdraget betygar:".